

HAMDİ MERT

İSLÂM'IN BARİŞ ÇAĞRISI

MERVE

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Not : Bu eserin neşri, Din İşleri Yüksek Kurulunca uygun görülmüştür.

Dizgi : Şen Ortaklar
Kapak Kılış : Ankara Kılış
Baskı : Bas - Yay Matbaası

İSLÂM'IN BARIŞ ÇAĞRISI

HAMDİ MERT

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

Merve Yayıncılık : 1

Gençlik Serisi : 1

Birinci Baskı : Ocak 1987

**Merve Yayın - Pazarlama ve Reklamcılık
G.M.K. Bulvarı, Alemdar Pasajı No. 71/38
Maltepe — ANKARA**

T A K D İ M

Son yıllarda «Gün», «Hafta», «Yıl» ilân etmek âdeta moda oldu. «Dünya Merhaba Günü», «Dünya Gıda Günü», «Çocuk Yılı», «Gençlik Yılı» gibi..

«İslâmın Barış Çağrısı», 1986 «Barış Yılı»nın son günlerinde yayınlanıyor.

O «Barış Yılı» ki, «Savaş şeytanları» ile «Barış melekleri»nin kavgasıyla geçti.

İşte «Barış Yılı» ilân ettiğimiz 1986'nın blânçosu :

43 ülke halen savaş halinde. Bu savaşlarda her ay 40 bin kişi ölüyor. Dakikada 40 çocuk açlıktan ölüyor, 1986 dünyası silâhlanmaya her 2 dakikada 1 milyar lira harcamış.. Sovyetler Afganistan'da, İsrail Filistin'de, İran Irak'ta, Irak İran'da.. Lübnan, içeriden ve dışarıdan köruklenen cehennemî ateş içerisinde.. Mescid-i Aksa halâ işgal altında.. Bulgeristan Türklüğü Naim Süleymanoğlu'nun kaçış serüveninden bin beter.. Doğu ve Batı Türkistan'la aramıza üşenilmemiş, demirden bir perde çekilmiş. Ya Batı Trakya Türklüğü, Kerkük, Musul, Halep, Hazar Türklüğü?

Sadece A.B.D. ve Sovyetlerin elindeki nükleer güç, ihtiyar dünyayı 20 defa imha etmeye yetecek seviyede.. İtalya'da bir şebekenin elinde yakalanan atom bombasının tahrip gücü, Hiroşima'ya atıldan 5 bin defa daha büyük..

Bütün bunlar «Barış Yılı»nda oluyor. Bir de «Savaş Yılı»na girsek, nice oluruz?

«Kıyamet»i koparacak fitili ellerinde tutan iki blokun siyasî şefleri İzlanda'da biraraya geldiler. Niçin İzlanda?. «İzlanda», «Buz ülkesi» demek.. «Barış Yılında», «Barış» üzerine andlaşmanın ömrü işte o kadar! Buz üzerine yazılan yazı kadar..

İçeride ise, sevgisiz, hoşgörüsüz, gergin bir toplum haline geldik. Kimsenin kimseye tahammülü yok..

Dünya küllî bir sulha muhtaç. İslâm'ın «Barış Çağrısı»na..

15'inci Hicret yılında bir makale olarak yapılan bu davet, şimdi genişletilerek tekrar ediliyor..

İnananların ellerinde kurulacak «Sulh Sarayı»na bir tuğla olabilirse, yazana da, okuyana da ne mutlu!

Ankara/17 Aralık 1986

Hamdi MERT

İSLÂM'IN BARIŞ ÇAĞRISI

GİRİŞ :

HILF-ÜL FÜDÜL'DEN İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİNE

«Mekke'de yerli olsun, yabancı olsun, zulme uğramış kimse bırakmayacağız!
Zulme meydan vermeyeceğiz!

Mazlumlar, zalimlerden haklarını alıncaya kadar, mazlumlarla beraber hareket edeceğiz!

Denizlerde su kalmayıncaya; hıra ve sebir dağları yerlerinden kopup, silininceye, kabe'ye istilâm ibadeti ortadan kalkıncaya kadar ahdimizde sebat edeceğiz» (1)

---

1 — M. Asım Köksal : Hz. Muhammed (S.A.S.) ve İslâmiyet (Mekke Devri İrfan Yayınevi - İstanbul, 1966, sahife : 89 - 92

— Muhammed Hüseyin Høykel : Hâyât-ü Muhammed, Kahire, 1963, sahife : 117.

— Muhammed Hıdrî Bek : Nûr-ül Yakîn, Mısır, 1948, sahife : 11.

— Burhaneddin el Halebî : İnsan-ül Uyûn (Sıret-ül Halebî) : 129.

Bu ahid, 18'inci yüzyıla yaklaşırken ihtilâller Fransa'sında ilân edilen «İNSAN VE YURTTAŞ HAKLARI DEMECİ» nden bir parça değil; 20'nci yüzyılın yarısına varıldıktan sonra çeşitli milletlerce kabul edilen «İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ» nden alınmış da değil; yetim Muhammed'in «Emin Muhammed» olduğu ve «Nebî Muhammed» (S.A.S.)'e namzed bulunduğu 20'nci «Fîl Yılı»nda Dedeleri Haşim ve Mutalib'in de katıldığı Mekke'li Büyükler Toplantısı (Hilf-ul Füdûl) nda alındı.

Beşer aklının ancak 1789 yılında Fransız Kurucu Meclisince yayınlanan «İNSAN VE YURTTAŞ HAKLARI DEMECİ» ile bir kısmına ulaştığı; 1948 tarihli «İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ» ile teoride tesbit edilen «İNSAN HAKLARI», gerçek teminatını İslâm'ın hayat veren prensiplerinde buldu.

«DEVİR-İ CAHİLİYE» den «ASR-İ SAADET» e geçiş ortamında insan haysiyetine revâ görülen sefîl uygulamalar, kutlu tebliğ arafesindeki «HILF-ÜL FÜDÜL» ve benzeri bir kaç ebter (sonuçsuz) çıkıştan sonra asıl antitezini, İslâm'ın muhyî (hayat veren) esaslarında buldu.

Saâdet Asrı ve Râşidîn Halifeler devrinde kana-kana yaşanan; Emevî ve Abbasî Oğulları idarelerinde birkaç pırıltılı çağda görülen; Büyük Selçuklulardan başlayıp Anadolu Selçukluları ve Osmanlılarla süren muttasıl imparatorluk-

larda son mutlu örnekleri görülen İslâm'ın «EMN» ve «ÜMRAN» saâdeti, bir türlü bütün insanlıkça kucaklanamadı.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne imzasını atan süper devletlerden en küçük devletlere kadar bütün dünya üzerinde görülen «Güçlü - Güçsüz kavgaları ve «Güçlülük» iddiasına dayanan savaşlar, «HILF-ÜL FÜDÜL» e yol açan «Âs-bîn Vâil - Zebîdi» ihtilâfından farklı mıdır?

1789 tarihli «İNSAN VE YURTTAŞ HAKLARI» demeci ile 1948 tarihli «İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ»nin, 20'inci Fîl Yılı'nda mekke ulularının ahidleşmesinden farkı nedir?

1789 demecinden sonra dünya bir «BAL-KAN»; iki «DÜNYA SAVAŞI» yaşadı. İlk dünya savaşında 10 milyon insan can verdi. Kaybolanların sayısı 40milyon; ikincisinde sadece ölenlerin sayısı 36 milyon. (2)

Hiroşima, Haabil - Kaabil Kavgasından bugüne âdemoğulunun yaradana olan en büyük borç faturası...

Dünya büyüdükçe, cehaleti de büyüyor..

1948 demecinden sonra ise blokların savaşı başladı: Ferdî günahattan, kollektif günaha; mevzî saldırıdan, toplu saldırıya..

Dün Macaristan'da, Kore'de, Vietnam'da, Süveyş'te, Hind Yarımadası'nda, Çekoslovakya'

2 — Meydan Larousse : Meydan Yayınevi, İstanbul 1969, Dünya Savaşı Maddesi.

da ve Kıbrıs'ta; bugün Ortadoğu'da, Eritre'de, Kamboçya'da, Afganistan'da, İran ve Irak'ta «CAHİLİYE»den sürüp gelen büyük bilmezlikler sergilendi. Yarın hangi çağdaş bilmezliklerin programlandığı henüz duyurulmadı.

Kendi yaptığına kendisi tapan insanın toplu dramı bul.. Ağaçtan, topraktan, taştan, helvadan put yapıp, ona tapan insanın çağdaş geriliği.. Cahiliyet Devrinden, uzayı fetih çağına, insan hakları ve dünya barışı açısından **bir adım ilerleyememenin kâmil isbatı...**

Mekke'de bir evde toplanan uluların faziletli ahidleri (Hilf-ül Füdûl) nden sonra bir **Asr-ı saadet** doğmuştu : Güçsüzün, yoksulun, yetimin, dulun, mazlumun devletin teminatında olduğu.. Halife-i Müslimin'in, sırtında yoksula nevâle taşıdığı.. Kurdun ısırıldığı koyunun hesabının devletten sorulduğu.. Hizmetçinin efendisi ile aynı sofraya oturduğu.. Çalıştırılana gerçek hak ettiği, alını kurumadan verildiği.. Mülkiyetin, hayriyetin ve ırzın korunduğu.. Tek ve toplu köleliğin kalktığı.. Hazinesin kilitsiz, nöbetçisiz muhafaza edildiği.. Soy ve renk hakimiyetinin sona erdiği.. Müslümanla Musevî'nin aynı «Şehir Devlet»te emniyetle yaşadıkları.. (3)

---

3 — Prof. Dr. Muhammed Hamidullah : İslâm Peygamberi, Hayatı ve Eseri, İrfan Yayınevi, İstanbul, 1972 sahife : 131 - 149.

Böylece sosyal barışın, iş barışının, siyasi barışın, aile barışının, iç ve dış barışın sağlandığı..

1789 demeci neyi getirdi : Toplu cihan boğazlamalarını, Hiroşimayı..

1948 beyannamesinin getirecekleri, getirdiklerinden belli..

İnsanlık geriliyor; silâh yapımında değil, insanlıkta!..

Bunu bir bilse idik!..

BÖLÜM : I

TARİH BOYUNCA SULH SARAYINA YAPILAN SALDIRILAR

HAABİL — KAABİL KAVGASI : SULHA SAPLANAN İLK HANÇER

Alemlerin Rabbi olan Allah, barış içerisinde yaşamamız için dünyamızı bir saray güzelliğinde yarattı. Bahçesi, havuzu, dağı, denizi olan devâsa bir saray.. Fakat akli, iradesi, vicdanı yanında: nefsi, ihtirası, kaprisleri, tutkuları olan insan, bu sulh sarayında barışı çok çabuk bozdu.

Kaabil — Haabil kavgası sulha saplanan ilk hançerdir.

İnsanlık Kaabil'in Haabil'i katlinin (4) keffaretini çok pahalı ödedi. Toplu cihan muharebelerinden ferdî ve nefsî katillere kadar akan her damla kanda bu ilk kebairin günah payı var. Zira masum Haabil'in, dehşet veren bu **ilk kıtalle** öldürülmesi de değildir önemli olan.. Zalûm ve cehûl olan insanın, tabiatındaki zulûm ve cehalet tohumunu ilk çimlendiren bu olayda ehemmiyetli olan, kavgaya; kıtalle; fitneye ilk kapının açılmış

4 — Kur'ân-ı Kerim : Maide Sûresi, Âyet : 27-31.

bulunmasıdır. Bu kapıdan, ilk günahı masum gösterecek kadar büyük ne günahlar, ne günahkârlar geçti. Borç faturasının bir nüshasını da ilk kâtil Kaabil'in zimmet hanesine yazarak..

Allah'ın yarattığı cana kıymak; Tuğyan eden nefsin azgın çılgınlığının acı meyvesi.. Topraktan yaratılan insanın yine toprağa dönmesi; Haktan gelen varlığın yine Hakka rücûu; buna rağmen sünnetullah denilen değişmez takdirin önüne çıkan cehalet.. Bilmezliğinin farkında olmayan insanın zulmü, cahilliği.. Bu ezeli ve ebedî gerçeği bilseydik, Haabil'in masum kanını toprağa akıtır mı idik.?

Hakka itaattan başka hareket sahası bulunmayan insanın Hakka isyanı, ne acı?! Günahlardan bir günah işlemenin acı sonucu bir yana; günah işleme çığrının açılmasına vesile olmak

ne karanlık akibet! İlk kebâirin suçlusu zavallı ve bedbaht Kaabil, bunları bilseydi, hamurunun yoğurulduğu toprak anayı, kardeş kanı ile kızıla boyar ve onu, kıyamete kadar, süresi bilinmez bir ağıta mahkûm eder mi idi?

İnsanlığın bu ilk dramından nükleer savaş safhasına geldik.. Keyhüsrev, Dârâ, Büyük İskender, Hannibal, Neron, Cengiz, Timur, çağımızın Hiroşima ve nükleer savaş failleri dönüp baksalar, arkalarında hep, sulha saplanan hançeri ile eli kanlı Kaabili görürler..

«Kıyamete kadar herhangi bir kimse haksız yere öldürülürse, onun kanından (günahından) bir hisse Hz. Adem'in ilk oğluna ayrılır. Çünkü O, adam öldürme çığırını açanların birincisidir» (5)

«KARTACA İMHA EDİLMELİDİR, (DELEND A EST CARTHAGO)

M. Ö. 5'inci yüzyılın ilk yarısından itibaren Kartaca'lılar, Magonların ticarî emperyalizmini kırarak, Magrib'in iç kısımlarına kadar genişleyen güneşli bir ülke kurdular. Toprak ananın cömertliği ile altın buğday başaklarının süslediği bu ak ülkede Roma ve eski Yunan'ın emperyalist ihtiraslarını kamçılaman bir ak medeniyet

---

5 — Hadis : Buhari, Müslim, Riyazü's - Salih'in Tercümesi. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları Altıncı Baskı, Emel Matbaası 1980 1. cilt, sh. 215.

kuruldu. Yerli Libya'luların insan kanına bulaşmamış asaletleri ile, girişken, atılgan ve denizci Fenikeli'lerin karışıp birleşmesinden, çalışkan bir millet oluştu. Toprağı yeşerten; insanlığın ilk ve son ana besini mübarek buğdayın zümrüt yeşili ve altın sarısı destanını bu cennet toprakları kazıyarak yazan; toprağın derinliklerini ve uçsuz bucaksız denizin karanlıklarını fetheden bu çalışkan millet, dedeleri Kaabil'in kardeş kanına bulaşmış hançerinden kurtulabilseydi, insanlık daha o zamandan, belki de uzayı fetih çağının yolunu açan bir ileri medeniyet atılımı yapabilecekti..

Ama hayır!

Allah'ın «Ahsen-i takvim» üzere yarattığı insanoğlu, kendi lradesi ve fiiliyle «Esfel-i sâfilîne» (6) hızla koşacak; bu ak ülkede yeşeren medeniyet filizini emperyalist emellerle hunharca koparacaktı. Öyle oldu.. Ve Hz. İsa'nın doğumundan önce 5. ve 2. asırlar arasındaki yüzyıllarda Akdeniz'in bu münbit sahillerinden ümitle açan rengârenk medeniyet bahçesinin talânı sergilendi..

Emperyalist orduların atlarının ayakları altında talân edilen sadece buğday başakları değil, insanlığın daha bu ilk çağlarda yeşertebildiği ümitlerdi..

6 — Kur'ân-ı Kerim : Tîn Sûresi, Âyet : 4, 5.

Roma, Kartaca'yı imha için görevlendirdiği Caton'un «Delenda Est Corthago» (KARTACA İMHA EDİLMELİDİR) tavsiyesine uymasa ve daha o çağda yakılan bu medeniyet ışığını söndürmese idi, şüphesiz insanlığın gidişi değişecek, çağımız bugünkünden daha aydınlık olacaktı.

Heyhât ki, Hamilkâr'ın oğlu Hannibal'in intikam savaş ve serüvenleri de bu ışığın devam etmesine yetmedi..

Tunus ve Libya arasındaki topraklarda bugün Kartaca Medeniyeti'nin yıkıntılarını bile bulmak mümkün değildir. İnsanlığın sulh ve sükûnuna Kaabil taklit edilerek saplanan hançer, öyle bir karanlılıkla kullanıldı ki, mazlum Kartaca'nın yüzyıllarını vererek kurduğu medeniyet, üzerinden çekirge sürüleri geçmiş buğday tarlaları gibi yürek paralayıcı bir enkaz yığını haline geldi.. Enkaz ne demek, enkazın kalıntıları bile kazınarak, medeniyet eserlerinin yükseldiği topraklar, kin ve ihtirasları tatmin için sabanlarla sürüldü.. Sokaklar cesetlerle; toprak kan birikintileri ile doldu.. Yapılan zulüm, çıkan yangın öylesine canhıraş idi ki, insanlık tarihinin bu sayfasını Applanus'un dramatik tasvirlerinden okuyanlar, cehennemî yangını görmemek; mausem ve mazlum insanların canhıraş çığlıklarını duymamak; sokakları dolduran kan ve ceset kokularını hissetmemek için gözlerini kapatırlar,

kulak ve burunlarını tıkarlar.. 1., 2. ve 3'üncü PÖN SAVAŞLARI, bu dramı sergiler..(7)

Kuru toprakları yeşertip, dünyanın en münbit buğday tarlaları haline getiren bu insanları aç, susuz bırakan; sonunda açlıktan ölmek için leş yemeye mahkûm eden mecburiyet ne idi? Askerlerin yaylarının kirişleri bittikçe, kadınlarının saçlarını kiriş yaparak yurtlarını koruyan bu kahraman millet, böylesine bir zulme müstehak mı idi?

Konu şüphesiz bir hak arama değildi..

Masum Haabil'e kalkan kılıç, bu defa da masum Kartaca'ya kalkacak; dünya sulhu bu defa da Akdeniz'in bu cennet köşesinde hançerlenecekti..

Dünyanın değişmez kaderi, insanlığın acı dramı bu idi!..

---

7 — Meydan— Larousse : Meydan Yayınevi, İstanbul, 1969, Kartaca Maddesi.

Cumhuriyet Ansiklopedisi : Arkın Kitabevi, İstanbul, 1968 Kartaca Maddesi.

Hayat Ansiklopedisi, Hayat Yayınları, İstanbul, 1961, Kartaca Maddesi, Encyclopedia Amer.

Encyclopedia Americana : Carthage Maddesi.

BİR PEYGAMBERİN
ÇARMIHA
GERİLMEK İSTENMESİ

İlk insan, ilk Peygamber Hz. Âdem Aleyhis-selâm topraktan başını kaldırıp baksa neler görürdü .. Eli kanlı Kaabil'i; kanı ile ana-toprağı sulayan masum ve maktul Haabil'i; «Onlar kendilerine yazık etmişlerdir» ilâhî fermanına (8) muhatap «Kavm-i Âd», «Kavm-ı Semûd» ve «Kavm-i Nuh» u; Kaabil misali, nefsine uyup babası Nuh ve sonunda Hakka karşı gelen ve led-i Nuh «Yam» ı; Musa Kelîmullah'a ulûhiyyet iddiası ile karşı çıkan Fir'avn'ı ve Fir'avn'ın kavmi «Kıpt'ı»; insan kanı akıtmak için toplanan orduları; nahâk yere akıtılan masum kanlarını..

İnsanlığa kurtuluş vâdeden bir Peygamberi bile çarmıha germeye kastettiler. Nefislerin tuğyânı bu kadar ileri ve büyüktü.. (9)

Filistin'de, Beyt-ül'lâhm'da, bâkire Meryem'den doğan ve insanlığa kurtuluş yolunu gösterecek olan Hz. İsa'yı önce Mısır'a kaçıran; «Son Yemek»ten sonra, insanlığın salâh ve felâhı için

---

8 — Kur'ân-ı Kerim : Tevbe Sûresi, Âyet 70.

9 — Kur'ân-ı Kerim : Nisâ Sûresi, Âyet : 157.

«Zeytin Dağı»'nda yaptığı duaya rağmen, 12 yakınından (12 Havâri'den) biri olan «Judas»'ın bile ihanetine muhatap kılan sebep ne idi? (10)

Buna haklı sebep aranamazdı. Hakka karşı gelme, sulhu hançerleme alışkanlığı bu defa da bir Peygamber'i hedef seçmişti.

Musaoğulları, inandıkları Hz. Musa'nın tebliğ ettiği dini genişletmek ve tamamlamak için gelen; adalet, barış, yürek temizliği, insan sevgisi, kendini Allah'a adama anlayışı getiren; insanlar karşısına «Müjde» ile çıkan bir masum insandan ne isterlerdi? Hz. İsa'nın yapmak istediği, Hz. Musa'nın yaptığının aynı ve devamı değil mi idi?

Fısk ve fitnenin bunu düşünecek mantığı; bunu yargılayacak akli yoktu şüphesiz.

Hz. İsa'yı çarpmıha germek istyen el, bu ele sahip çıkan anlayış, bir bayrak yarışı yapar gibi, Peygamberler eli ile getirilen sulh bayrağını bir daha yere düşürmeyi başarmıştı.. Bu bayrağı son Peygamber; en büyük insan, en büyük Peygamber, Hz. Muhammed (S.A.S.) yerden kaldırmaya kadar..

Bu bayrak düşürüldüğü yerden kaldırılacaktı.. Ama kaç asır sonra.. İnsanlık kaç asır daha birbirini boğazladıktan sonra.. Kaç asırlık gerilemeden sonra.. Bir Peygamber'e kalkan el, daha kimlere kalktıktan ve bu korkunç cür'et Beyt-ul-lah'a da uzandıktan sonra..

KÂBE'Yİ YIKMAYA AZMEDEN CÜR'ET

Hız. İsa'nın çarmıha gerilmek istenmesinden itibaren 5 asır daha geçti.. İnsanlık istikbale, bu süre içerisinde düşe-kalka devam etti. Yeni Kaabil'ler, yeni masumlar buldular hançerlemek için.. Toprağa yeni masum kanları aktı. İnsanlar Allah'ın emirlerine aykırı olarak, yeni kavgalarda, yeni metodlarla birbirlerini boğazladılar..

Günlerden bir gün.. Ahir zaman Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa (S.A.S.) nın doğduğu yıl.. Kinâne kabilesinden bir arap, Ebrehe'tül Eslem El-Habeşi'nin Yemen'in başkenti San'a şehrinde yaptırdığı «El Kulleys» mabedine yakışık-sız şekilde hakarete bulundu..

Bütün Arap Yarımadası'nda yaşayanların «Kâbe» yerine «El Kulleys» mabedini ziyaret etmesini arzu eden Ebrehe için, Kinane'li Arab'ın yaptığı hakaret, bir bahane oldu : Küçük akli ve tuğyan eden nefsî ihtiraslarının sevki ile Kâbe'yi yıkmaya karar verdi.. (11)

---

11 — Meydan Larousse : Ebrehe ve Kâbe Maddesi,
20 M. Asım Köksal : a.g.e. sh. : 38-45.

Bu hep böyle olurdu. Bir kötülük, diğer bir kötülüğü davet eder; bir suçun intikamı ile yeni suçlar işlenirdi. Bu defa da öyle olacaktı. Kinâne'li bir kişinin, şüphesiz haksız ve hesapsız bir fiille, «El Kulley's» mabedine yaptığı hakaret ve işlediği münferit suç, yeni toplu bir suç girişimine vesile oldu ve Ebrehe, masum «Fil»lerin de ortak edildiği büyük bir ordu ile, Arap Yarımadası'na korkular salarak «Beytü'l-lah» üzerine yürüdü..

Burada sulha kasteden el, Kinâne'li failin eli mi, yoksa Ebrehe'nin şen'i cür'eti mi idi? İki failin de suçlu olduğu; iki suçlunun da sulhu hançerlemek için ellerinde Kaabil'e mahsus silâhlar taşıdıkları muhakkak idi.. Her iki silâh da ne «El Kulley's» e, ne «Kâbe»ye, aslında insanlığa, insanlığın barış ve huzuruna yönelmişti..

Sonuç ne oldu?

«Görmedin mi, nasıl etti Rabb'ın Ashab-ı Fil'e? çevirmedi mi onların hilelerini tedlîle?.. Saldı da üzerlerine sürü sürü kuşlar.. Attı onlara siccilden taşlar.. -Böylece- yaptı onları yenilmiş ekin gibi...» (12)

Fil sûresinde tasvir buyurulan bu âkıbet, Cenab-ı Hakkın koyduğu nizama karşı çıkan; insanlığın sulh ve huzurunu bozmaya cür'et eden hunhar fiillere bir ibret, bir ders idi..

Şüphesiz, anlayana..

CÜR'ETTE ZİRVE : SON PEYGAMBERE KALKAN EL

Kâbe'yi korumakla görevli Abdülmuttalib'in, Ebrehe'nin gasbettiği develerinin hesabını ondan sorarken, korumaya memur bulunduğu «Beytü'l-lah» ı Allah'a bırakması, ne güzel; ama ne gariptir?

Aslında, Ahir zaman Peygamberinin doğumundan önce ve doğumuna rastlayan bu günler garip olaylara sahne oluyordu (13) Peygamber'in doğduğu gece meydana gelen harikûlâde olaylar; ilk vahiyden önce «Muhammed-ül Emîn»de ortaya çıkan değişiklikler ve başına gelenler, bu gariplikler zincirinin halkaları idiler..

Gariplikler bunlarla bitmedi şüphesiz.. Can emniyeti ile sokağa çıkılamayan; mülkiyetin, haysiyetin ve ırzın korunmadığı câhiliye devrinde can emniyetini; ferdî mülkiyetin, insan haysiyetinin ve ırzın masûniyetini vâdeden bir Peygamber bile kolay kabul görmedi.. İnananlarına eziyet edildi. (14) İnsanları «Salâh» ve «Felâh»a çağıran Bilâl-i Habeşî'ye yapılan eziyet; ilk kadın şehit Sümeyye ve erkeklerden ilk şehit «Yasir»in başına gelenler, şirk ehlini tatmin etmeyecek; kılıçlar bizzat Allah'ın sevgilisine yöneltilecekti.. İlk hicret ve sonunda ikinci hicrete

---

13 — M. Asım Köksal, a.g.e. sh. : 51-54.

14 — İslâm Ansiklopedisi : İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi tab'ı, Hz. Muhammed Maddesi.

sebeup olan olaylar, insanlık tarihinin, insanlık aleyhine tezâhür eden dramlarıdır.

Er-Reci'de 10 hâfız sahabi'nin şehit edilmesi; (15) Bedir kuyusu başında bir avuç müslüman üzerine çullanan müşrik ordusunun kararlılığı; Cebel-i Uhud'ta sergilenen müşrik kurnazlığı; Hendek muharebesinde, mü'minlerin Hz. Resûlullah'ı koruyamama endişeleri üzerine yan kılanan «Amr İbnü Vüdd»ün şımarık nâraları; Hz. Ömer (R.A.) e saplanan hançer, Hz. Osman'a kalkan kılıç; Hz. Ali ve oğulları Hasan ve Hüseyin'e yöneltilen kardeş saldırıları; Mûte Muharebesi'nde Hz. Cafer'i şehit ve «Tayyar» yapan Bizans emperyalizmi hep, Taif'te Hz. Resûlullah'a atılan taşların benzeriydi.. Hz. Musa'ya kasteden; Hz. İsa'yı çarmıha germek isteyen de bu anlayıştı.. Kaabil cür'eti idi..

Haabil'e kalkan el; Kartaca'da yakıp yıkan ateş; cahiliye çağının Ebû Cehil ve Ebû Leheb inkârcılığı; Asr-ı saadetten sonra da Hz. Ömer'i, Hz. Hüseyin'i arkadan vuran hançer oluyordu.. Bu el, Allah'ın son elçisi Hz. Muhammed Mustafa'ya bile kalktıktan sonra artık beklenmeyecek cür'et bulunamazdı..

Nitekim insanlık daha ne hesapsız boğazlaşmalar; ne akılsız muharebeler, ne sel gibi

---

15 — Ali Himmət Berki.

Osman Keskiöğlü : Hâtem-ül Enbiyâ Hz. Muhammed. Diyanet Yayınları, Ankara, 1978, sh. : 284.

akan kanlar görecekti.. Kudüs üzerine düzenle-
nen ve yaklaşık 3 asır devam eden 8 ayrı Haçlı
Seferi, 1. ve 2. Kılıç Aslan; Sultan Mes'ud; Me-
lek Kâmil ve Turanşah tarafından bertaraf edildi
ama, Papa 2. Urbanus tarafından başlatılan ve
hâlâ bugün de devam eden «Hilâl-Salip» müca-
delesini ne Pierre l'Ermite; ne Gautier işahlılar
çıkardı ortaya.. Papa 3. Eugenius; Saint-Bernard;
Fransa Kralı VII. Louis; Alman İmparatoru 3.
Konrad; Kudüs Kralı Gui de Lusignan; Fransa
Kralı P. Auqueste; İngiltere Kralı Arslan Yü-
rekli Richard; Almanya İmparatoru Fiedrich Bar-
barossa; Papa Innocentius; Banifacio di Monfer-
rato; Macer Kralı II. Andros, II. Friedrich; Saint
Louis, «Hilâl-Salip» kavgasında, Hilâl'in üstün-
lüğü ile sonuçlanan acı derslerini aldılar ama ne
iştahları sona erdi, ne de kavga bitti.. 1364 ta-
rihli Sırp sındığı; 1389 tarihli Birinci Kosova,
1396 tarihli Niğbolu; 1444 tarihli Varna; 1448
tarihli 2. Kosova muharebeleri, sonunda Çanak-
kale, ardından Anadolu'yu işgal cür'eti, doyma-
yı bilmeyen Haçlı taarruzlarının sonuçları
idi.(16)

Mekke'de, Bedir'de, Uhut'ta, Hendek'te Ahir
Zaman Peygamberine kalkan el, muttasıl Haçlı
Muharebelerinde, adını Muhammed adlı Pey-
gamberinden alan ordulara karşı yeni savaş stra-
tejileri uyguladı..

---

16 — Meydan Larousse : Haçlı Seferleri Maddesi.

Bunlardan geride kalan nedir? Yüzbinlerce ölü; yıkılan şehirler; gerileyen medeniyet; hançerlenen dünya sulhü..

Basîretli gözler, çağdaş Kaabil'lerin ellerindeki hançerlere baksalar, insan kanına bulanmış bu hançerlerden kan damladığını görürler..

BALKAN VE CİHAN HARPLERİ

İnsanlık kana doymuyordu. Yeterki bir yerde kan aksın.. Kan kanı davet ediyor; ölüm ölümü çağırıyor; savaş yeni savaşları hazırlıyordu.

1912 yılı, toplu savaşların başladığı yıldır. 1912 de başlayıp, 1914 te bittiği zaman 158 bin kilometre kare toprak ve 6 milyondan çok nüfusun etkilendiği ve el değiştirdiği Balkan savaşlarını 1918'de başlayan Birinci Dünya Harbi ve 20 yıllık mütareke ve soluk almadan sonra 1939 yılında başlayan İkinci Dünya Savaşı takip etti.

Dünyayı ikiye bölen ilk büyük savaş olan Birinci Dünya Savaşında 16 ülke savaştı, 1 milyar 170 milyon 735 bin kişi savaştan etkilendi, 5 milyon 600 bin asker fiilen savaştı, 9 milyon 23 bin kişi öldü, 38 milyon 481 bin insan kayboldu. (17)

İnsanlık tarihinin en kanlı savaşı olan İkinci Dünya Savaşında 57 millet savaştı, 36 milyon insan can verdi. (18)

17 — Hayat Ansiklopedisi : Dünya Savaşı Maddesi.

18 — Meydan Larousse : Dünya Savaşı Maddesi.

6 Ağustos 1945 sabahı Hiroşima'da patlatılan ilk atom bombası 66 bin kişinin ölmesine, 40 bin kişinin yaralanmasına; Nagazaki'de patlatılan ikinci atom bombası ise, 37 bin kişinin ölmesine, 40 bin kişinin yaralanmasına yol açtı. (19) Olumsuz tesirleri ise hâlâ sürüyor..

Ölüm meleği şüphesiz hiç bir savaşta bu ölümler kadar çok işle meşgul olmamıştır.

Bu insanlar birbirlerinden ve dünya sulhünden ne isterler diye sormak gerekmez mi?

.. VE SONRASI

Balkan ve Cihan harpleri boğazlaşmalarından sonra insanlığın, geçirdiği bunca tecrübeler sebebiyle, aydınlık ve müemmen bir barış safhasına girmesi beklenirdi. Böyle mi oldu? Hayır, tam aksine, savaş oyunu oynayan çocuklar gibi iki kutba ayrılarak, bu iki kutupta güçlerini birleştirmeye, insan öldüren yeni yeni silahlar yapmaya, ölüm makinaları icad ederek bunları depolamaya; geçmişte Vietnam, Kore, Süveyş; bugün Lübnan, Afganistan, Irak, İran'da olduğu gibi bazan da uygulamaya koydular.. NATO'da 15, Varşova Paktı'nda 11 ülke, (20) Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin öncülüğünde üçüncü bir cihan boğazlaşmasına mı hazırlanmaktadırlar? Bu paktlar dışında kalan ülkelerde sun'î harpler çıkartarak,

19 — Hayat Ansiklopedisi : Aynı Madde.

20 — Hayat Ansiklopedisi : NATO Maddesi.

yeni silahlarını üçüncü dünya ülkeleri üzerinde bir kobay misali dener gibi deneyerek..

Kore savaşları, bu iki blokun eseridir. Dün Vietnam, bugün Kamboçya, Eritre, Afganistan, Lübnan, İran - Irak'taki problemler, bunların eseridir. Filistin, bir türlü huzura kavuşmayan Filistin; büyük Sahabî Ebû Ubeyde'nin İslâmlaştırdığı, İslâm'ın kalbgâhı, Allah'ın sevgilisi olan Peygamberimizin Mî'raç Mucizesi ile uruc ettiği bu mübarek topraklar üzerindeki oyunlar bunların eseridir.

Sadece bunlar mı? Türkiye'de karışıklıklar çıkarırlar; bir çok suçsuz ülkenin içişlerine karışarak kardeşi kardeşe vurduranlar da bunlardır.

Paktların arkasında bunlar; bunların arkasında da perde arkası sinsî planlar vardır.

Son oyunları ise Kutsal Kudüs'ün İsrail Devleti tarafından resmen başkent ilan edilmesidir. Dünya sulhuna saplanan son hançer budur.

Birinci Cihan Harbi'ni başlatan Avusturya Veliahdı'nın öldürülmesi ve İkinci Cihan Harbi'ni başlatan Almanya'nın Polonya'ya saldırmasının keffaretini insanlığın ne ile ödediği yazık ki düşünülmemektedir.

Kâbe'yi yıkmaya yeltenen Ebrehe, bu cür'etin zimmetini pek pahalı ödedi.. Zira kutsal Kâbe ile oyun olmazdı. Şimdi İsrail ve onu destekleyen güçler, kutsal Kudüs üzerinde yeni bir Ebrehe çılgınlığı sergiliyorlar.. Bu çılgınlığın keffareti ne ile ödenir onu ise düşünmüyorlar.

Yazık..

1986 BARIŞ YILI

1986 yılı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca «Milletler Arası Barış Yılı» olarak kabul edildi ve üye ülkelerce bu yıl, «Barış Yılı» olarak değerlendirildi, Öylemi? Hangi ortamda?

Lübnan kazanı kaynıyor. Afganistan dramı devam ediyor. İran - Irak kördöğüşü sürüyor. Sadece onlar mı? «Dünyanın 43 ülkesinde» halen fiilî savaş var. «Bu savaşlarda her ay 40 bin kişi ölüyor.» (21) 7'nci yılına giren ve müslümanın müslümanı öldürdüğü İran - Irak kavgasında 800 bin müslüman hayatını kaybetmiş. Demirperde ile dışa kapalı Afganistan'da neler olduğunu kimseler bilmiyor. Bilinen, 5 milyon Afganlının, talihsiz Filistinli'den bin beter yerlerinden - yurtlarından oldukları, mültecî hayatı yaşadıkları.. Güney Afrika'da 2 milyonluk beyaz azınlık, 30 milyonluk yerli zenci halkı, rızaları hilâfına idare (!) ediyor. Bulgaristan'da sayıları 2 milyonu aşan Müslüman Türk'e yapılanlara dünya henüz akıl erdirebilmiş değil.

Barış yılı olarak ilan edilen 1986'da bütün dünyada silahlanmaya 900 milyar dolar ayrılmış. Yani, (yaklaşık) 8 Trilyon Lira. 1986 Barış yılında silahlanma için dakikada 1.7 milyon dolar harcandı.

---

21 — Alişen Başgönül, Diyanet Gazetesi Ocak 1987 sayı 335

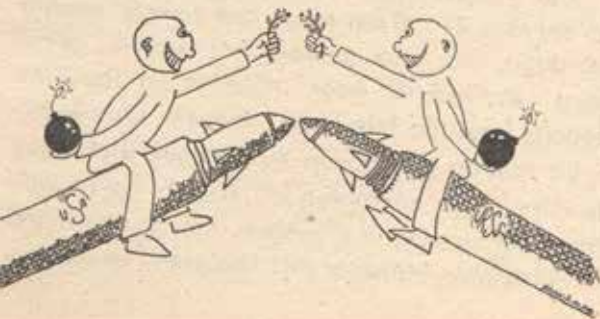
Bütün bunlar, 1986 Barış Yılı'nın şahit olduğu vakıalar. Ve bu ortamda biz 1986'yı «Barış Yılı» olarak kutladık. Öyle mi? Bir Nasreddin Hoca, bir Cervantes sağ olsaydı, belki kendileri gülmezlerdi ama, bu komikliğe bütün dünyayı güldürürlerdi. Şüphesiz öyle olurdu.

Bu ateşle oynamalar, insanlığa çok pahalıya mal olacak. Nükleer silahlar döneminde bulunduğumuz çağımızda bir üçüncü dünya harbine kıvılcım hazırlanmaya devam edilmektedir.

Modern silahları ile yeni Kaabil'ler, ibtidai silahı ile tecrübesiz Kaabil'i utandıracak kadar ileri gitmektedirler. Kaabil'in tecrübesiz silahı, ancak Haabil'i öldürebilmiştir.. Ya modern Kaabil'ler dehşet veren yeni silahları ile neler neler yapamazlar..

... ve dünya barışı eski - yeni metodları ile, eski - yeni Kaabil'lerden neler çekmektedir? Hem de «Barış Yılı» olarak ilan ettiğimiz bir yılda..

Zavallı barış!.. Zavallı insanlık!..

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER NE YAPAR?

Genç yazar Alişen Başgönül, Diyanet Gazetesi'nin Ocak 1986 sayısında, 1986 Barış yılı münasebetiyle, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın kurulduğu 1945 yılından bu yana yaptıklarını değerlendirmiş.

Çıkan Tablo Şu :

Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın kurulduğu 1945 yılından buyana savaşız bir yıl değil, bir ay bile yaşanmamış. Bu tarihten sonra çıkan 105 savaşta 21 milyon insan can vermiş. İnanılır gibi değil. Acı ama gerçek. Acı gerçek.. Nasıl doğru olmasın ki, koca milletler ve teşkilatı, küçücük İsrail ile bile başa çıkamadı. Ortadoğu'ya bir mikrop gibi düşen bu küçücük illet, koca bir «Ur» değil, mikroptan bir «Uzuv» haline geldi, halâ bir «Durl» diyebilen, onu durdurabilen yok. Birleşmiş Milletler mi? Hiçbirşey yapmamış

değil, yapmış. İsrail'in her cinayetine üşenmemiş, toplanmış. Her toplantının sonunda da onu «kınamış(!)». Tam 257 defa! Dile kolay. Bir İsrail ve cinayetleri için dünyanın bütün devletlerini tam 257 defa biraraya toplayacaksın; fakat bu cinayetlerin bir tekine bile manî olmayacaksın. Kötüleye kötüleye bitiremediğimiz Osmanlı'nın hükümlerlik dönemlerinde, dünya'da birinin burnu kanamaya görsün! Hemen Ordu-yu Humayûn oraya sevk edilir, mazlumun hakkı zalimden alınır, sahibine teslim edilir ve barış sağlanırdı.

Birleşmiş Milletlerin bu aczinin sebebini genç yazar tesbit etmiş : Teşkilâta 5 daimî üye var ki, diyor, kendilerine «5 büyükler» adını takmış bu ülkelerin «veto» hakları mevcut. Kendileri veya şemsiyeleri altına sığınmış devletler aleyhine bir karar mı alınacak; hemen veto silahını işletmişler. Bu veto silâhı, bugüne kadar tam 119 defa kullanılmış.⁽²²⁾ Vietnam'da ölenlerin, ortadoğu cinayetlerinin, İsrail cüretkârlığının, dünyayı kana bulayan Sovyet ve Bulgar bîşkinliğinin(!) arkasında işte bu silah var. Birleşmiş Milletlere ait bu silah..

---

22 — Alışen Başgönül : Diyanet Gazetesi, Ocak 1986
sayı : 323, sh. 16-17.

BÖLÜM : II

DÜNYA BARIŞINA YAPILAN SALDIRI- LARIN FATURASI

İNSANLIK AÇLIĞA MI GİDİYOR?

«Dünya bir gün, üzerindeki nüfusu besleyemez duruma gelecektir. Buna sebep, nüfus artışı ile zirâî istihsal gelişmesi arasındaki âhenksizliktir.

Nüfus, 2, 4, 8, 16, 32... gibi geometrik bir hızla artarken, zirai istihsal gelişmesi en iyim-

ser tahminlerle bile 1, 2, 3, 4, 5, 6... gibi aritmetik bir dizi temposunu aşmamaktadır.

Bu gidişle dünya nüfusu her 25 yılda bir kat artacaktır.

Nüfus ile beslenme imkânları arasındaki gelişme farkı 200 yılda 256'ya 9; 300 yıl sonra ise 4096'ya 13 nisbetinde kalacaktır.

Her ne kadar dünyada henüz kullanılmayan imkân ve kaynaklar var ise de, günün birinde mevcut yiyecek imkânları ile yaşayan nüfusu besleyememe problemi ortaya çıkacaktır...»

Bu fikirler, 1800'lü yılların başında İngiliz İktisatçısı Malthus tarafından öne sürüldü. (23)

O günlerden bu yana geçen zaman iki yüz yıla yaklaştı.

Malthus'un, «Dünya bir gün açlıkla karşılaşacak» iddiasında bulunduğu yıllarda aramız işlenmemiş bâkir topraklarla dolu idi.. Dünyanın üzerinde yaşayanları besleyememesi problemi yoktu, Ufukta açlık tehlikesi görülüyordu. O yıllardan bu yana taze topraklar ziraata açıldı. Toprağı işlemek, verimli kılmak için yeni âlet, makina ve usuller bulundu. Birim topraktan alınan verim kat kat arttı. Yeni tohumlar, yeni cinsler geliştirildi. Buna rağmen «İhtiyar arızımızın artan verimi, üzerindeki besleyebilecek mi?» sorusu artarak soruldu.

---

23 — Prof. Dr. Feridun Ergin : İktisat, Hamle Matbaası, İstanbul, 1964. sh. : 59 ve devamı.

Nitekim, René Dumont'un deyimiyle 1972 - 1973'te Afrika'nın kuzey kıyısında, 1974 - 1975'te Bengladeş'te ve Hindistan'ın geniş bölgelerinde yüzbinlerce ölü, hemen hemen aldırılmaz bakışlarımız önünde üstüste yığıldı. (24)

Bu felaketi, 1974 yılı Kasım'ında Roma'da toplanan «Dünya Beslenme Konferansı» da önleyemedi. Dünyanın tahıl ambarı durumundaki Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri; dünya ekonomisine yön veren AET; dünyanın iddialı yardım teşkilatları arasında yer alan UNICEF de, Etyopya'dan Bengladeş'e kadar uzanan bölgedeki açlık tehlikesini henüz bertaraf edebilmiş değil...

1985 - 1986 yıllarında ise Nijerya, Somali, Sudan, Senegal, Çad, Mali Moritanya, Gambiya başta olmak üzere, birçok Afrika ülkesinde «Açlık» hüküm sürüyor. Kuraklık ve buna dayalı kıtlık sebebiyle çocuklar ölmekte, hayvanlar telef olmakta, insanlar da gıda yetersizliklerine bağlı hastalıklara maruz bulunmaktadır.

Dünya tahıl istihlâkı (tüketimi) her yıl 30 milyon ton artmaktadır. Bu miktar, tahıl üretiminde şanslı Kanada, Avustralya ve Arjantin'in yıllık toplam istihsal (üretim) lerine eşittir. Halbuki 1975 yılında sadece Etyopya-Bengaldeş

---

24 — René Dumont : Uçurumun Kenarındaki Dünya : Varlık Yayınları, İst., 1977. sh. : 13 ve devamı.

arasındaki ülkelerin âcil tahıl ihtiyaçları 15 milyon ton idi.

1974 yılında yeni yılın tahıl mahsulü çıkmadan, dünyadaki yedek tahıl stoku ancak 27 gün yetecek kadardı. Yeni yılın mahsulünü olumsuz yönde etkileyecek bir kuraklık, kıtlık, zirai hastalık veya benzer bir gelişmenin dünyayı nasıl bir felâkete sürükleyeceği buradan anlaşılıyor.

«İNSAN İÇİN ÇALIŞMASINDAN BAŞKA BİR KAZANÇ YOLU YOKTUR»

Burada hatırlanacak husus, «İnsan için çalışmasından başka bir kazanç yolu yoktur» meâlindeki Kur'an âyetidir. (25)

Verimli çalışmayan; hazır imkânları değerlendirmeyen; bir yanda açlıktan kitle ölümleri varken bir yanda oburluk ve şişmanlığa dayalı hastalıklarla uğraşan dünyada bu önünü görmez liğin suçu,, ilâhî nizama yüklenebilir mi?

Şu İstatistikî bilgilere bir bakalım :

Dünya Bankası'nca hazırlanan raporlardan öğrendiğimize göre gelişmiş ülkelerin çöplüklerine atılan yiyecek maddeleri, dünyada açlıktan ölen insanların 15 katını besleyecek miktardadır. (26)

---

25 — Kur'an-ı Kerim : Necm Sûresi âyet : 39, 40.

26 — Dr. Ağâh Oktay Güner : Mak'ale, Kubbealtı Mecmuası, İstanbul, 1980, İslâm'ın İktisadî Görüşü.

İstatistikler bu kadarla kalmıyor :

Dünyada açlıktan insanların en çok öldüğü 1973 - 1974 yıllarında dünyada istihsal edilen 1 milyar 200 milyon ton tahılın 400 milyon tonunu zengin ülkeler hayvanlarına yem olarak yedirmişlerdir. Bu, üçte birlik miktardır. Yani bir yandan yüz binlerce insan açlıktan ölürken, öbür yandan dünya tahıl istihsalinin üçte biri, şüphesiz kitle ölümlerine göz yummayı haklı çıkarılmıyacak yerlere harcanmıştır. (27)

Bu miktara, boşa harcanan proteinli besinler dahil değildir. Soya fasülyesi, yer fıstığı, kolza, keten, kopra, palmiye meyvesi gibi proteinli bitkilerden elde edilen yaklaşık 60 milyon tonluk karışım da aynı yolla harcanmaktadır. Buna yüz milyonlarca ton (Yalnız tropik Afrika'sında 300 bin ton) pamuk çiğitini de eklersek, açlıktan şikâyet eden dünyanın, Allah'ın verdiği nimetleri nasıl yerli yerinde değil, verimsiz yollarla hovardaca harcadığı anlaşılır. 600 gram pamuk proteini yerine 100 gram sığır proteinine rıza gösteren gözü kapalı bir hovardalık, müthiş bir israf..

İstatistikler devam ediyor :

Görünen odur ki, nüfus problemi ve nüfus patlamaları karşısında dünyanın gözü kapalı gidişi yarattığı kulun rızkını mutlaka verecek olan

---

27 — René Dumont, adı geçen eser, sh. : 70.

Allah'ın koyduğu nizama zıt gelişmeler, insanlığın başına karmaşık felaketler getirmeye müsa-ittir.

Geçmişte görülenler, gelecekte ortaya çıkacak problemlerin ağırlığını göstermeye yetiyor.

Kötü beslenme bugün 3. Dünyada 460 milyon insanı etkilemektedir. Aşırı beslenmenin davet ettiği hastalıklarda istatistikî bilgi tesbit edilemedi ama, bu büyük bir nüfus çoğunluğunun problemidir. Bir yanda açlıktan ölenler, bir yanda fazla beslenmeden hastane yoluna düşenler. İnsanlığı felâkete götüren bu ölçüsüz tüketim ancak İslâm Peygamberi'nin hikmet dolu tavsiyelerine uyularak ölçülü hale gelebilir.

Fıkıhta bir «Vefret» kaidesi var. Buna göre kâinat deposunda canlı olarak yaratılan bütün varlıklara yetecek kadar yiyecek - içecek potansiyeli mevcut. Problem üretim, tüketim, dağıtım. Yani «Kul» kusurundan doğuyor. Ziraat alanları ve diğer gıda kaynakları akıllı, plânlı, herkesin hukukuna riayet ederek kullanılsa, dünyada açlıktan kaynaklanan kitle ölümleri, geçime dayalı ictimai kavgalar olmaz.

İLÂHÎ NİZAMA UYMAMANIN SONUCU

«Komşusu aç iken tok uyuyan bizden değildir» (28) hikmetine kulaklar tıkanınca, sadece

28 — Hadis, Buharî, Müslim, ilgili bölüm.

görülen değil, görülmeyen daha nice problemlerle karşılaşılacağı daha şimdiden bilinmelidir.

1400 yıl önce ortaya konan hikmet dinlenilmediğine göre, dünyada üç kişiden birinin açlık problemi ile karşı karşıya bulunmasına niçin şaşılır?

Yüce İslâm'ın itikadî, ahlâkî esaslarını ve muamelâtın diğer sahalarını nazara almadan münhasıran bu konudaki hükümlerini izah etmek mümkün değil ise de, «İÇTİMAÎ TESANÜD; LÜKS VE İSRAFIN MEN'Î; AŞIRI FAKİRLİĞİN DEVLET ELİYLE ÖNLENMESİ; SERVET TEVÂZÜNÜ» hükümlerini burada hatırlamamak mümkün değildir.

İslâm'ın sadece mü'minleri değil, inanan - inanmayan bütün insanları, hatta hayvanları da içine alacak şekilde bütün canlı varlıkları ihata eden içtimaî muavenet anlayışı ve tatbikatı, tarihin hiç bir devrinde görülmeyen bir refah atılımıdır.

○ halde insanlık aklını başına almalı, ilahî ikazlara kulak vermelidir.

PROBLEM AÇLIK TEHLİKESİNDEN İBARET DEĞİL

Dünyanın içerisinde bulunduğu dramatik muvazenesizlik, tehlikeyi, bugünden yarına artacak olan açlık tehlikesinden ibaret bırakmıyor.

Orman ve yeşil alanların tahribi sebebiyle Allah'ın insanlar için yarattığı kôllî nizam bo-

zuluyor. İklimin ve tabiatın dengesi değişiyor. Yeni icadlar, kullanılan kimyevi maddeler, ilaçlar, spreyer, fabrika bacaları, otomobil eksozları, tabii, gayri tabii ateş ve ateşlemeler, hepsi durmadan karbondioksit salıyorlar. Bunlar yerde kalmıyor atmosferde birikiyor. Bu kirli birikintilerin iklimde bugün için farkedilemeyen çok mühim değişikliklere sebep olabileceği endişesi mevcut. Güneşin ısıtıcı ışınlarının dünyaya nüfuz edememesi sonucunda arzımızın giderek soğuması veya tam aksine bir sera durumu hasıl olup, korkunç bir sıcaklığın hakim olması bu korkunun hipotezleri. Hatta daha da ileri gidiyor. Yeryüzünü kaplayan hava tabakasını bir elektrik mıknatısıyeti ile birbirine bağlayan zarfın (ozon tabakasının) bu zehirli birikimle yırtılabileceği bu sebepten de yeryüzünün havasının bir an içinde boşalıp - kaybolabileceği, insanlığın bu suretle bir anda yok olabileceği varsayımı öne sürülüyor. Orman ve yeşil alanları yoketmekle Allah'ın insanlar için yarattığı kûllî nizamı kendi ellerimizle tahrip ediyoruz. Kendisiyle, çevresiyle barış halinde bulunması zaruri bulunan insanoğlunun bu lâzimeyi yerine getirmediği zaman, bunun zimmetinin nelere malolacağı, insan aklı ile şüpesiz ihata edilmez.

Dünya, zaman varlığı içerisinde devâsâ bir külçe gibi yuvarlanıp gidiyor; üzerindeki de devâsâ problemlerle sürükleyerek..

Bu yokluk, bu açlık, bu darlık, bu muvazenesizlik ileride öyle korkunç kaynaşmalar oluşturacaktır ki dünya açlıktan kırılırken ne kısmî refah; ne dünya sulhü; ne egemenlik kalacaktır.. Birden bire ortaya çıkmayacak olan bu oluş, dünden ve bugünden dünyanın başına dert yu-makları örmeye başlamıştır bile..

Washington ve Moskova'nın danışıklı dö-güşleri ne zamana kadar sürer ve perde önünde ayrı, perde arkasında ayrı çehrelerle sergilenen bu soğukkanlı komiklik, milyarlık aç kitlelerin uğultulu çullarılarına ne kadar dayanır?

Bunu zaman gösterecek..

Burada söylenecek olan, tarih boyunca sulh sarayına saldıranların günahlarının borç faturasını topyekûn insanlığa ödetmekte olduklarıdır.

Dünya üzerinde varlıklı - fakir; güçlü - güç-süz, kardeşçe yaşamak varken; maddî imkânları, kardeşçe ve gönül rızası ile bölüşmek durur-ken; zenginin, artan malını ya İsrafla tüketmesi veya daha fazla insan öldürmek için yeni silah-lar yapımında kullanması, dünya barışını bir başka açıdan tahrip etmektedir.

İslâmiyette sosyal barış ve iş barışı vardır. Bunlara uyulmayınca, zengin fakiri hor ve küçük görmekte; fakir zengine düşman olmaktadır.

Bazı düşünürlerin iddialarına göre dünyadaki ilk ve son kavga da, bu ekonomik kavgadır.

O halde insanlık, aklını başına almalı değil midir?

Bir yanda açlıktan ölenler varken, bir yanda aşırı israfla yaşamanın dinî izahını yapmak mümkün müdür?

Hakikat şudur ki, dünya, emperyalist maksatlarla savaşı çıkaranlardan ne kötülük görmüşse, iktisadî muvazenesizlikler sebebiyle ortaya çıkacak çalkantılardan da aynı zararı görecektir.

İktisadî yardımlaşma; siyasî dayanışma; içtimaî kardeşlik, dünya sulhunü ayakta tutacak temellerdir.

Yoksa :

«Kafir olanlar bile birbirinin yardımcılarıdır. Eğer siz bunu yapmazsanız yer yüzünde bir fitne ve büyük bir fesad olur.» âyetindeki (29) ikaz gereği, yeryüzünde çıkacak büyük fitnenin karanlığında, bütün insanlık boğulacaktır.

«Bu borcun faturasını kim ödeyecek?» sorusu, aklı başında herkesi sarsmalıdır.

Dünya sulhunü bir başka açıdan böylesine sarsan el, Haabil'i şehit eden elden daha az suçlu olmasa gerektir.

İktisadî muvazenesizlik ve maddî darlığın ortaya çıkardığı bunalımlar 1914 ve 1939'da

---

29 — Kur'an-ı Kerim : Enfal Sûresi, Âyet : 73.

başlayan cihan boğazlaşmaları felâketini geri getirirse şaşılmamalıdır.

Bunun günahı, Kaabil'in günahından daha az olmaz..

ÜÇÜNCÜ DÜNYA HARBİ KIVILCIMINA KÖRÜK ÇEKENLER

Üçüncü Dünya Harbi tehlikesini körükleyen sebep, sadece iktisadî bunalım ve musavver açlık tehlikesi midir?

İran - Irak ateşini dışarıdan dürtükleyenler; Afganistan faciasını sahneye koyanlar ve bu faciaya müdahale etmek varken, dışarıdan seyirci kalanlar; Kudüs dramından ve Bulgaristan faciasından sarsılmayanlar; Batı Trakya'da akan damını; çatlayan duvarını; kırılan merdivenini tamir etme hürriyeti bulunmayanlara aldırma-yanlar; Eritre müslümanlarını kendi acı kaderle-riyle başbaşa bırakanlar, ilâhî tokadın şiddetin-den çekinmeyerek bu kıvılcıma körük çekmiyor-lar mı?

Filistin, Kıbrıs, Kamboçya, Afganistan ve Ortadoğu problemleri halledilmezse, süper dev-letlerin oyunlarına karşı bir İslâm dayanışması sağlanmazsa, bu kıvılcımın tutuşması an mese-lesi olacaktır..

İşin acısı, kıvılcıma seyirci kalanlar, tutuş-
turanlarla birlikte bu ateşte kavrulacaklardır.
Sünnetullah değişmez..

Ders alınmadığı için tekerrür eden tarih, fe-
lâketlerden ders almayanları, yaşlı değirmenin
dişleri arasına almaya yeniden hazırlanmakta-
dır.

Tarih, ders almak içindir.

İSLÂMİN BARIŞ ÇAĞRISI

İSLÂMİYET BARIŞ DİNİDİR

İslâmiyet barış dinidir. Yüce İslâm Dini'nin insanları ulaştırmak istediği en önemli hedeflerden biri, «BARIŞ»tır.

«İslâm» kelimesinin çeşitli mânaları yanında «Barış halinde olmak» gibi bir mânası da vardır.

Müslüman kişi, önce Allah'a; sonra kendine; en sonunda da topluma ve insanlığa karşı barış halinde olan kişidir. Allah'a karşı barış halinde olmak; O'nun hükümlerini kabul etmek; O'na ve indirdiklerine inanmak; yalnız O'na kulluk etmek ve gösterdiği yoldan yürümek demektir. Kendine karşı barış halinde olmak, kişinin, tezat-sız, dürüst bir hayat sürdürmesi demektir. Allah'ın emrettiği itikat esaslarına tam inanan kişi, bu inançlarla çelişki teşkil edecek davranışlardan kaçınmalıdır. Huzursuzluk; karamsarlık; hırçınlık, kin ve intikam gibi zaafılardan kurtulmak; iç huzuru ve vicdan tatminine ulaşmak, ancak bu suretle mümkün olur. Hal ve davranışlarında beşerî zaafılardan bulunan kişi, bu zaafı onarmasını; inançları ile davranışları arasındaki çelişkiyi gidererek, kendisi ile barış haline geçmesini ve güzel ahlâklı olması gerektiğini bil-

de olmak ise; çevreye karşı kötü örnek olacak davranışlardan kaçınmak; topluma yararlı işler yapmak; insanlarla kardeş gibi yaşamaya çalışmak demektir.

Müslümanların Gayr-ı müslimlerle münasebetlerinde esas olan barıştır. Muhammed Ebû Zehrâ, «El-Alâkatü'd-Devliyye» adlı eserinin 19 ve 20'nci sahifelerinde, İbn-i Teymiyeden «Kıtâl» ile ilgili risalesinde «Savaş ile gayenin kâfirlerin düşmanlığını defetmek olduğunu» belirttiğini yazar.. (30)

Gerçekten, İslâmiyette savaş, kan dökmek için değil, İslâm'ı tebliğ ve müslümanların emniyetini sağlamak için yapılır. Bu sebeple savaş, cihat maksadına matuftur.

«(İnsanları) Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütle dâvet et. Onlarla mücâdeleni en güzel (tarîyk) hangisi ise onunla yap.» âyetindeki metod, mücadelenin en iyi (ahsen) metodla yapılması gerektiğini ifade eder. (31) Emperyalist maksatlarla veya yağmacılık kastıyla çıkarılan savaş, İslâmiyet tasvîb etmez. Nitekim Muhammed Ebû Zehrâ, yukarıda zikredilen eserinin 45'inci sahifesinde şu görüşe yer vermiştir :

«Müslümanlar, düşmanla savaşa başlamadan önce şu üç şeyi teklif etmek zorundadırlar :

---

30 — Muhammed Ebû Zehrâ : El Alâkatü'd-Devliyye Sh. : 19, 20.

31 — Kur'ân-ı Kerim : Nahl Sûresi, Âyet : 125.

- a) İslâm'a girmek;
- b) Andlaşma yapmak;
- c) Ancak bunlar kabul edilmezse savaşmak. (32)

MÜSLÜMANLIKTA SAVAŞ NIÇİN YAPILIR?

Müslümanlıkta savaş aşağıda belirtilen üç meşrû sebeple yapılır :

a) Müslümanları ve müslümanların topraklarını başkalarının taarruzlarından korumak ve vicdan hürriyetini sağlamak.

b) İnsanlar arasında güvenliği kurarak din ve vicdan hürriyetini sağlamak.

c) Zayıfları, güçsüzleri, zalimlerin zulmünden kurtarmak (33)

Asr-ı Saâdet ve bunu takibeden Hulefâ-i Râşidîn Devrinde yapılan savaşların hangisi bu maksadın dışında kalır?

Önemli Gazvelerden misal verirsek, tezimiz daha kolay anlaşılır :

Bedir Gazvesi, Mekke'den kalkıp, Medine üzerine yürüyen Mekke'li müşrikleri durdurmak; Medine'yi işgalden korumak ve henüz çok az olan müslümanları katledilmekten kurtarmak için yapılmıştır. Taarruz harbi değil, savunma sa-

32 — Muhammed Ebû Zehra : a.g.e. sh. : 45

33 — Abdullah Aydemir : Diyanet Dergisi, cilt 13, sayı : 3, shf. : 157 - 161.

vaşadır. İslâm düşmanı Ebû Cehil'in açtığı kin bayrağı, Bedir Kuyusu başında yere düşürülmüş ve Ebû Cehil, İslâm'a ve cihan sulhuna karşı düzenlediği taarruzu başını vermekle ödemişse bu, Allah Resûlünün o zaman için tek İslâm ocağı Medine'yi ve bir avuç müslümanı müdafaa gayretinden ve meşrû olan nefis müdafaa fiilinden ibaretti. Şayet Medine dışında müşrikler karşılanmasa idi, Kartaca misali, Medine talân edilecek; Allah'a inanan, O'na ibadet eden bir avuç müslüman, müşrik kılıçları ile can verecekti. Müslümanlık da daha doğuşunda boğulacaktı. Müşriklerin maksadı bu idi. Allah Resûlünün kumanda ettiği eşsiz Sahâbîlerin maksadı ise nefislerini ve yurtlarını müdâfaa etmektir. Cenab-ı Allah, müşrikleri hunhar emellerinde muvaffak kılmadı.

Uhut da bir taarruz harbi değildi. Müşrik Ordusu 3000 kişi ile yeniden Medine üzerine yürümüşü. Müslümanlara düşen yurtlarını, ırzlarını ve «Allah» diyen bir avuç mü'mini müdafaa etmektir. Eğer Allah Resûlü kumandasındaki bir avuç mü'min Uhud Dağı eteklerinde, saldırgan müşrik ordusunu karşılamasaydı, Allah'a inanan mü'minler kılıçtan geçirilecekti. Cenab-ı Hak buna izin vermemişti.

Hendek savaşı, tarihî bir müdafaa harbidir. Medine etrafında kazılan 9 metre eninde, 4,5 metre derinliğinde ve 5,5 kilometre uzunluğun-

deki hendek Müslümanları ve müslümanların yurdu. Medine'yi korumak içindi (34) Harpte kesinlikle taarruz maksadı yoktu.

Hicretin 8'inci yılında, Bizanslıların saldırıları ile çıkan **Müte muharebesi** de 100 bin kişilik orduya müslümanların 3 bin kişi ile karşı çıktıkları bir müdafaa savaşı idi. (35)

Daha yakınlara geldikçe, müslümanların yaptıkları savaşlar da aynı görüntüyü verir. Niğbolu; Kosova; Varna; 8 ayrı zamanda Avrupa içlerinden kopup gelen Hristiyanların müslümanlar üzerine çullandıkları Haçlı Seferleri; 1'inci Cihan Harbinde Ortadoğu'ya vâki İngiliz ve Fransız taarruzları; Türk İstiklâl Savaşı; Siyonizm'in Ortadoğu'daki süngüsü olan İsrail'in Mısır, Ürdün ve Suriye'ye, bitip tükenmez saldırıları; Filistin üzerindeki dramatik Yahudi zulmü, hep gayr-i müslim saldırılara karşı müslümanların müdafaa harplerini sergiler.

Taarruz harpleri ise, tamamen insanî ve islâmî maksatlara matuftur :

Mekke'nin fethi, görünüşte saldırı harbine benzer ise de, aslında, Mekke'de hücrelenen küfür tohumunun şerrinden insanlığı kurtarmak içindir. Bu küfür ocağı söndürülmese idi, daha ne Bedirler, Uhud'lar, Hendek'ler ortaya çıkacak;

34 — Meydan Larousse : Hendek Savaşı Maddesi.

35 — Prof. Dr. Ali Himmet Berki, Osmanlı Keskiçioğlu a.g.ö. sh. : 418.

İnsanlığa sulh vadeden İslâm güneşini söndürmek için daha ne müşrik saldırıları düzenlenecekti.

İstanbul'un fethi de, buna benzer bir cihattir.

«İstanbul elbet feth olunacaktır. Onu fetheden emir ne iyi hükümdardır, onun ordusuna ne mutlu.»

müjdesine ⁽³⁶⁾ mazhar olan ve adını Peygamberinden alan Muhammed Fatih ve askeri Mehmetçik, Bizans'ta hücrelenen küfür tohumunu imha etmek için yola çıktılar. Maksat yine insanlığın sulhu, yine insanlığın huzuru idi. Bu küfür mihrakı süngülenmese idi, insanlığın istikbali bu kadar aydınlık olmayacaktı.

Bugün Ortadoğu'da hücrelenen İsrail adlı sionist süngü de, Bizans gibi, o devirdeki Mekte gibi bir hücredir. İnsanlığın sulhuna kasteden bir hücre.. Dünya sulhunu tehdit eden bu tehlike önlenmezse, sadece Ortadoğu'nun değil, dünyanın sulha muhtaç istikbali kararacaktır. Bu sebeple İslâm ülkelerinin, İsrail aleyhine birleşmeleri de bir taarruz birliği değil, hem bir yönü ile müdafaa birliği, hem de bir taarruz çığlığı mihrakını söndürmek gayesine mâtuftur.

---

36 — Müsned-i Ahmed İbn Hanbel : Kitâb-ül Fiten.

Ey iman edenler, hep birden sulh-u selâm'a girin.»

Âyeti, (37) müslümanlara Allah'ın kesin bir emridir. Bu âyet aynı zamanda müslümanlığın, Allah'a inananlara bir barış çağrısıdır.

«Allah, yeminlerinizden dolayı, iyilik etmenize (fenalıklardan) sakınmanıza, insanların arasını bulmaya engel yapmayın, Allah herşeyi hakkiyle işitici, kemâliyle bilicidir.»

Âyeti de (38) inanan - inanmayan farkı gözetmeksizin insanların arasının düzeltilmesini âmir-dir.

«Eğer (düşmanlar) barışa meylederlerse sen de ona yanas ve Allah'a güvenip dayan. Çünkü her şey'i hakkiyle işiden, kemâliyle bilen biz-zât O'dur.»

37 — Kur'an-ı Kerim : Bakara Sûresi, Âyet : 208.

38 — Kur'an-ı Kerim : Aynı Sûre, Âyet : 224.

Âyeti ise, (39) fitne ve küfür mihrâklarını söndürmek için mecbur kalınan cihatlarda, karşı tarafın barışa yanaşması halinde barış yapılmasını âmirdir.

Bu âyetler, İslâmiyet'in sulh çağrısıdır. Son ve ekmeî din İslâmiyetin, müslümanlara telkin ettiği barışseverlik böylece ortaya çıkmaktadır.

SAVAŞ HALİ DE İNSANİ İLİŞKİLERE ENGEL DEĞİLDİR.

Savaş hali de, müslümanlarla gayr-ı müslimlerin insanî ilişkilerine engel değildir.

Muhammed Ebû Zehra, yukarıda adı geçen eserinin 17. sahifesinde, buna işaret ederek, Hudeybiye'den sonra Hz. Peygamberin Kureyş'e para ve yiyecek gönderdiğini belirtmektedir.

Mekke'nin fethinde Allah Resûlünün, hayatına kasteden Mekkelileri affetmesi, tarihte eşine az rastlanır bir müsamahadır. Müslümanları iktisadî abluka altına alan; hayatlarına kasteden; Bilâl-ı Habeşî'ye, ilk kadın şehit Sümeyye'ye, erkeklerden ilk şehit Yasir'e ve diğerlerine görülmemiş zulümleri yapan; Hz. Hamza'yı şehit eden Mekkelileri affetme büyüklüğü, ancak İslâm Peygamberine yakışır bir büyüklüktü.

Bedir Gazvesinde esir alınan Mekke'lilere yapılan müsamaha da Âsr-ı Saadet'te görülen bir güzel örnektir. (40)

Malazgirt Savaşı'nda Alpaslan'ın Romen Diyojen'i affetmesi; İstanbul'un fethinde Sultan Fatih'in esir Bizans halkına gösterdiği, tarihte eşine az rastlanır affedicilik, hep İslâmiyet'in barış ve müsamahasından kaynaklanan tezâhürlerdir. (41)

Muhammed Ebû Zehra'nın isabetle belirttiği gibi, savaş halinde olduğu gayr-ı müslim topluma para ve yiyecek yardımı yapma barışseverliği, ancak müslümanlarda vardı. Bu da İslâmiyet'in verdiği bir yüce olgunluktur.

BARIŞI PRENSİP EDİNER PEYGAMBER

Âhir zaman Peygamberi, iki cihan sereverisi Hz. Muhammed Musatafa (S.A.V.) barışı kendine prensip edinen bir peygamberdir. Hayatı hep, bu prensibin uygulanmasını sergileyen örneklerle doludur. İslâm'ın barış çağrısını içine sindiren; 63 yıllık ömründe bunu uygulayan ve bu uygulamayı sergileyen bir hayat...

---

40 — Ali Himmet Berki, Osman Keskiöglü : a.g.e. sh. : 252.

41 — Yılmaz Öztuna : Büyük Türkiye Tarihi, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1977. Malazgirt Savaşı ve İstanbul'un Fethi konuları.

Buna örnekler vermek, İslâmiyet'in barış prensiplerini, yaşanan hayattan müşahhas örneklerle te'yid etmek olacaktır.

a) MUHAMMED EL EMİN

Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa, henüz risalet şerefi ile şereflenmeden önce, kendisine inanılır; kendisine güvenilir; kendisine emanet edilir; cana, mala, ırza kastetmez mâna-sında «El-Emîn» sıfatını almıştır. (42)

Câhiliye devrinde kimsenin kimseye güvenmediği; can, mal ve ırz emniyetinin ortadan kalktığı bir ortamda kıymetli eşyasını herkes «Muhammed El-Emîn'e emanet ediyordu. Çünkü o, kendi kendisiyle; yaratanı ile; çevresi ile «BARİŞ HALİNDE» idi, Emîn kimse idi. Henüz daha tebliğ ile görevlendirilmeden, kutlu tebliğ arifesinde, tebliğ edeceği yüce prensipleri adeta içine sindirmişti. Peygamberâne ahlâka daha o zamandan sahipti.

Risaletten önce Kâbe'yi tamir sırasında Hâce-ül Esved'in yerine konulması sırasında ortaya çıkan ihtilâf, neredeyse toplu bir kavga ile sonuçlanacaktı. (43) Muhammed El Emîn, güvenilir kişi olarak ihtilâfı ortadan kaldırdı. Bu

42 — Prof. Dr. Ali H. Berki, Osman Keskiöglü a.g.e. sh. : 51.

43 — El Kâmil, İbni Esir, M. Hüseyin Heykel, Hayat-ı Muhammed, ilgili bölüm.

tarihî hadise, Muhammed El Emîn'in henüz daha Peygamber olmadan bile, Cenab-ı hakk'ın kendisine nasîb buyurduğu olgunlukla, âdeta barışın teminatı olduğunu göstermektedir.

b) BARIŞLA YOLA ÇIKTI,

BARIŞI TAVSİYE ETTİ :

Âhir zaman Peygamberi Hz. Peygamber, son ve Hak dini yaymak, Mekkeli müşriklerin zulüm ve eziyetlerine karşı bir melce, bulmak için sığındığı Taif'te Umeyr Kabilesi ve bu kabilenin reisleri Abd-i Yâ'il, Mes'ud ve Habîb'ten gördüğü anlayışsızlık ve dönüş yolunda kendisine atılan taşlara rağmen onlara beddua etmemesi (44) sevgili amcası Hamza'yı hunharca şehit eden Vahşî'yi ve ilk müslümanlara en ağır işkenceleri yapan; kendilerini hicrete mecbur eden müşrikleri, Mekke'nin fethinden sonra affetmesi; Hudeybiye'de, antlaşma metninin altına «Muhammed Resûlüllah» yazılmasına razı olunmamasını (45) Sahâbeyi Kirâm'ın karşı çıkmasına rağmen müsamaha ile karşılama «El Emîn» lâkabının; «Âhir Zaman» ın Peygamberi olmasının ve Âlemlere rahmet olarak gönderilmesinin sonuçları idi. (46) «Müslüman o kimse-

44 — Ali Himmet Berki, Osman Kesioğlu : a.g.e. sh. 138.

45 — a.g.e. sh. : 312 - 319.

46 — Es-Seyyid Ahmed El-Hâşimî, Muhtâr-ülEhâdisi'n Nebviyye : Kahire, Matbaat-ü Hicari, 1948 sh. : 237.

dir ki, diğ er Müslümanlar onun elinden ve dilinden emin (güvenli) olurlar.» (47) : «İnsanlara merhamet etmeyene Allahda merhamet etmez.» (48) buyuran sevgili Peygamberimiz, hayatında barışı müsamahayı hedef seçmiş; biz ümmetlerine de aynı şeyi tavsiye buyurmuştur.

Müslümanların yaptıkları fetihlerde barış ve müsamaha ön plândadır. Nitekim Dr. G. Lebon, «Arap Medeniyeti» adlı eserinde şu tesbitleri öne sürmektedir :

«Kuvvet, Kur'ân'ın yayılmasının sebebi ve başarı âmilli değildir. Zira Araplar, mağlûp ettikleri insanları dinlerinde serbest bırakmışlardır. Tarihte Araplar kadar merhametli ve müsamahakâr fatihler görülmemiştir.» (49)

Tarih-i Şarîken'de de şu görüşe yer verilmiştir :

«Müslümanlar cihad ile müsamahayı birleştirerek diğ er din mensuplarını kendi ibadetlerinde serbest bıraktılar.» (50)

Bu ilmî tesbitler, sevgili Peygamberimizin ve O'nun izinde olan ümmetinin, savaşta da, hazarda da barışı ön plânda tuttuğunun delilidir.

Öyle olmasa, İslâmiyet bu kadar yayılır, in-

---

47 — Aynı eser, sh. : 236.

48 — Aynı eser, sh. : 175.

49 — Dr. G. Lebon — Arap Medeniyeti, ilgili bölüm.

50 — A. Tabbare : Rûhü'd-Dîn'il İslâmi sh. : 383.

sanlar arasında bu kadar çok kabul görür mü idi?

Barışı prensip edinen son peygamberin Allah'tan telâkkî ettiği dini sunuşundaki barışseverlik kısaca böyle izah edilmiştir.

**c) TEBLİĞ VAZİFESİNİ KAVGA İLE DEĞİL,
BARIŞLA BAŞLATTI, BARIŞLA SÜRDÜRDÜ :**

Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.) son ve ekmel dini tebliğe, barışla başladı. Muhtelif Devlet Başkanlarına gönderdiği mektuplar ve bu mektuplardaki ifade ve uslûp, Peygamberimiz, Efendimiz'in ne kadar barışsever olduğunu göstermeye yetecektir.

Peygamberimiz, Efendimiz'in, savaş açmak yerine, mektuplar yazarak bu devlet reislerini gerçek **sulh dini olan** İslâm'a davet etmesi ve bunu tekrar ederek her devlete göndermesi, O'nun hedefinin barış olduğunu göstermektedir :

Bizans Hükümdarı Heraklius'a gönderilen mektup şöyledir :

«Rahman ve Rahîm olan Allah adıyla.

Allah'ın kulu ve Resûlü Muhammed'den Kıbtîlerin büyük reisi el Mukavkıs'a :

Hidayete ittibâ edene selâm olsun. Ben seni İslâm'ın bütün çağrısıyla çağırıyorum. İslâmiyet'i kabul et ki selâmete eresin; Allah sa-

na çifte sevap verecektir. Eğer yüz çevirirsen, bütün kıbtîlerin günahını sen üzerine almış olacaksın.

Ey Ehl-i Kitap! Sizin ve bizim için aynı olan bir kelimeye geliniz ki, O; Allah'tan başkasına ibadet etmemek, her ne olursa olsun, hiç bir şeyi O'na ortak koşmamak ve aramızdan bazılarımız Allah'tan başka bazı insanları Rab ittihaz etmemeleridir. Şayet onlar bundan yüz çevirirse, siz dersiniz ki, bizim Allah'a teslim olan müslümanlar olduğumuza şahit olunuz.» (51)

Allah Resûlü Muhammed

Burada dikkati çeken husus, Allah Resûlünün tebliğ vazifesini savaş ve kavga ile değil, sulh ve telkinle başlatmış olmasıdır. Bu İslâmiyet'in değişmez barış ilkesinin müşahhas örneğidir.

Peygamberimiz Necâşi'ye, Mukavkis'a, Haris İbn Ebî Şâmir'e, Kısra'ya da buna benzer mektuplar yazdı. Bu mektuplarda müşterek bir taraf vardı : O da insanlığın hidayeti için gönderilen Âhir zaman Peygamberi'nin, Peygamberlik vazifesini kan dökmeden; kavga çıkarmaya talip olmadan yapmasıdır.

d) MEDİNE'DE GÖSTERİLEN EŞSİZ BARIŞ HAMLESİ :

Hicet-i Nebeviyye'den sonra Medine'de Mu-

hâcîrûn ve Ensâr arasında kurulan kardeşlik, dünyada bir daha eşine rastlanmaz bir barış hamlesidir.

Evini, bağıını, imkânlarını, muhâcir kardeşleri ile bölüşen Ensâr'ın bu eşsiz kardeşlik duyguları, dünya insanlığına örnek olacak bir uygulamadır.

Medine'de, Peygamberimizin uygun görmesi ile yapılan muâhât (kardeşlik) akdi, muhâcirlerin maddî sıkıntılarını gidermek için akdedilmiş geçici bir tedbir değildi şüphesiz. Kan kardeşliğine tekaddüm eden bu kardeşlik, dünyanın sulh ve sükun içerisinde yaşaması için yapılan bir hamle, dünya insanlığına örnek olan bir hadiseydi. Zira yapılan muâhât icabı Hz. Ebûbekir es-Sıddîk ile Hazreçli Harise bin Zeyd; Ömer-ül Farûk ile İtbân bin Malik; Osman-ı Zinnûreyn ile Benî Neccarlı Evs bin Sabit; Ebû Ubeyde bin Cerrah ile Sa'd bin Muaz; Zübeyr bin Avvam ile Seleme bin Vakkas; Mus'ab bin Umeyr ile Eyyûb el-Ensârî değildi sadece kardeş olan, bütün bir Ensâr Muhâcîrûn ile; bütün bir Muhâcîrûn Ensâr ile; Ensâr kendi arasında ve Muhâcîrûn kendi arasında olmak üzere kan bağıını aşan bir yakınlıktı kardeşlik bahçesi Medine'de sergilenen... Sevgi, şefkat, mefhumları Hâbili şehit eden Kâbil'i utandırırçasına ilk insan Hz. Âdem'den bu yana görülmeyen bir daha da görülmeyecek olan bir görüntü veriyordu.

İnsanlık, tarihin en has kardeşlik bahçesi Medine'de sergilenen bu sevgi bağıını alıp kuşa-

tabilselerdi, dünyada bugün oluk oluk kan akıtılır mı idi?

Dünyada sulhu bozan, İslâm'a sarılmamaktan doğan cehalet değil de nedir?

e) MEDİNE'DE BARIŞ ÜZERİNE TEŞKİLATLANMA VE İLK YAZILI ANAYASA :

Peygamberimiz Efendimiz, bir cihan Peygamberi olmanın maddî tezahürü ile, Hicret'in Birinci yılında (52) İlk nüfus sayımını yaptırdı ve Medine'de bir «Site-Devleti» kurdu. Hicretin ilk yılı içerisinde bu devlete 47 (Hamidullah'a göre 52) maddelik bir de Anayasa koydu. Muhammed Hamidullah bu Anayasa'nın, aynı zamanda, dünyanın ve tarihin de ilk yazılı Anayasası olduğunu belirtmiştir (53)

Bu yazılı Anayasa'nın temeli ve özeti, incelendiğinde görülecektir ki, barış esprisi üzerinedir. Ali Himmet Berki ve Osman Keskioglu «Hatem-ül Enbiya Hazret-i Muhammed» adlı eserinde 47 maddelik Anayasa'nın önemli maddelerini şu şekilde belirtmişlerdir :

«O devrin siyasî ve medenî hayatında yepyeni bir çığır açan bu vesikanın ihtiva ettiği başlıca hükümler özet olarak şunlardır.

1 — Bir ümmet olarak birleşenler, içtimâî muavenet (sosyal yardımlaşma) ile mükelleftirler.

52 — a.g.e. : sh. 141.

53 — a.g.e. sh. : 141.

2 — Her nevi fesadı ve bozgunculuğu ön-
yeceklerdir.

3 — Cinayet yasaktır, diyet kaidesi cârîdir.

4 — Yahûdîler tam bir din hürriyetine ma-
liktir. Dinlerine asla müdahale olunamaz.

5 — Müslümanlarla Yahudiler Müttefiktir-
ler. Dostane münasebetler devam edecektir.

6 — Medine içinde harp yasaktır.

7 — Tarafeynden biri düşmanla sulh ya-
parsa, iki taraf ta bunu kabul edecektir.

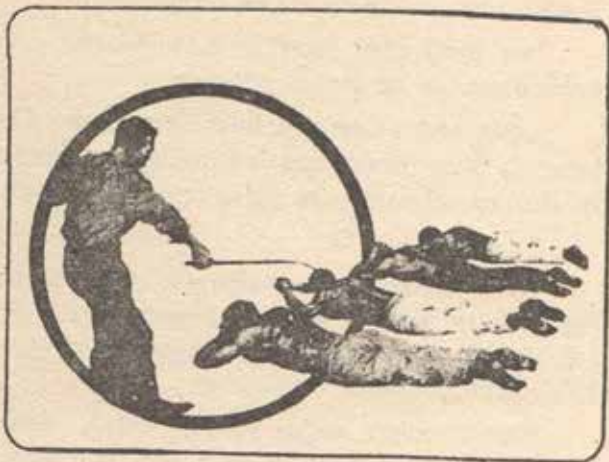
8 — Medine içinde ve dışında olsun, her-
kes emniyet içinde yaşar.»

Peygamberimiz Efendimizin ortaya koydu-
ğu ilk Anayasa'nın önemli maddelerinin özeti
bunlardır. (54)

Cahiliye çağından çıkmış bir toplumda, sos-
yal yardımlaşmanın emredilmesi; fesad, bozgun-
culuk ve cinayetin yasaklanması; kendi dinin-
den olmayanlara din hürriyeti tanınması ve ka-
bul edilmesi; topyekûn Medine içerisinde har-
bin yasaklanması, gerçekten de üzerinde durul-
maya değer, **ileri bir seviyedir**. Bu sulh hamlesi
belgesi,, bununla kalmıyor. «Medine içinde ve
dışında herkesin emniyet içerisinde yaşayacak-
ları da» belirtiliyor. Bu seviyeye bugün de ula-
şılabilmiş değildir.

---

54 — a.g.e. sh. : 211.

f) VEDA HUTBESİNDEKİ VASIYET :

Ey Nâs!

*..... Islâmiyetten önceki zamana ait bütün cahiliyet adetlerini ayağımın altına alıp çiğniyorum.

Arabın arap olmayana, arap olmayanın da araba üstünlüğü yoktur.

Her müslüman, diğer müslümanın kardeşidir. Bütün mü'minler kardeşir.

Kölelere.. kendi yediklerinizden yedin. kendi giydiklerinizden giydirin. Onlar da Allah'ın kullarıdır ve kötü muameleye müstahak değildirler.

Bütün kan gütme davaları kaldırılmıştır. Bunlar, yalan ve uydurma şeylerdir.

Her türlü ribâ, faizcilik kaldırılmıştır. Ne zulmediniz, ne de zulüm görünüz.

Kadınlarınız üzerinde haklarınız vardır. Onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Onlara iyi davranınız. Eşlerinize şefkatle muamele edin.

Ey nâs!

Sizin kanlarınız ve mallarınız mukaddestir. Her birinizin kanı ve malı ötekine haramdır. Sakın bundan sonra kâfirler gibi kısım kısım olup birbirinizin boynunu vurmuyunuz.

Müslümanları doğru yola yönelten adam kesik burunlu bir zenci de olsa ona itaat edin.»

İşte gerçek İnkilâp budur :

İrk ve soy hakimiyetini kaldıran; müslümanların kardeşliğini sağlayan; düşkünlerin haklarını tanıyan; kan gütme davalarını yasaklayan; faiz ve ribayı kaldırarak piyasa emniyeti getiren; kadın haklarını ve aile barışını öngören; can ve mal dokunulmazlığını ilân eden; haksız kavgayı, savaşı, tek ve toplu öldürmeyi menden; devlete ve emîre itaatı emreden; eşref-i mahlûkat olan insanı utandıran cahiliyet âdetlerini toptan ve kesinlikle kaldıran bir inkilâptır bu!

Sosyal barışı; iş barışını; piyasa barışını; aile barışını; sağlayan bu inkilâp, kısa zamanda

kıt'aları kuşattı. Atlantiğe dayandı. Kıt'alar ve denizler aşan tevhid sancağı, asırlar tutan bir barış devri açtı. Müessif aralıklarla kardeşi kardeşe kırdıran olaylar, fiten-i âhir zamanın kararttığı vicdanlar ve yüzler de olmasa, ne Ümeyyenin Kılıcı, ne Haricînin hançeri kalkacak, İslâm'ın hidayet ve aydınlığı belki de bütün dünyayı kuşatacaktı. Bugün İranlı'ya kalkan Irak kılıcı; Iraklı'ya kalkan İran hançeri ve İslâm âleminin amaç birliğine rağmen fiili infiratlar, fiten-i âhir zamanın, akl-ı selîm sahiplerini ağlatan donukluğunun sonucudur.

Veda Hutbesi'ndeki Peygamber vasiyetini tutsaydık, ne biz bu hâlde olurduk, ne de huzursuzluktan çalkanan dünya!

BÖLÜM : IV

SULH YARIŞINDA İSLÂM DÜNYASI

Haabil-Kaabil kavgasından bu yana sulh sarayına yapılan saldırılar devam ediyor. İyi ile kötünün, hayır ile şerrin kavga alanı olan dünyamızda iyiliklerle kötülüklerin yarışı da sürüyor.

Sulh yarışında müslümanlar nerededir?

Bu bölümde, bu konu işlenecektir :

Haabil'in haksız ve günah yere katlinden bu yana, Libya ile Tunus arasındaki münbit topraklar üzerinde kurulan Kartaca Medeniyeti'ne yapılan hunhar saldırılar; Hz. Musa'ya, Hz. İsa'ya, Hz. Muhammed'e (S.A.V.) karşı düzenlenen karşı çıkışlar, Pön savaşlarını zulümde geri bırakmayan Haçlı seferleri ve benzerleri hep, insanlığın sulh ve sükûnuna saplanan hançerlerdir, sulh yarışında insanlığı geri bırakan tezâhürlerdir.

Dünyanın en stratejik bölgelerinde bulunan müslümanlar sulh yarışında bugün nerededirler? Bu sorunun önemi şurdadır ki, müslümanların hesapsız bir şekilde birbirlerine veya kendilerinden olmayanlara «CİHAD FİSEBİL.

İLLÂH» metoduna aykırı çıkışları, sadece kendi bölgelerinde değil, dünyada mevcut sulh ve huzuru bozacaktır. Zira, özellikle Ortadoğu ve yakın şark, iki blok arasında, büyük denizlerin ağzında ve sıcak savaş kıvılcımı almaya hazır bir bölgedir. Böylesine önemli bir bölgede alevlenmeye hazır bir ateş kıvılcımı sınırları içinde, İslâm Dünyasının manzarası nedir? Kendi aralarında birlik olup, yüce dinimizin sulh emrini mi yaşıyorlar, yoksa Vedâ Hutbesi'nde yapılan vasiyete aykırı şekilde birbirlerinin boyunlarını vurarak, cahiliye âdetlerine mi döndüler?

Sorunun cevabını yazmaya hazırlanırken, Irak'ın İran'a, İran'ın Irak'a kara, hava ve denizden saldırdığı haberi duyuldu bütün dünyaya!

Yazık!..

Bu kardeş ülkeler, dünyanın bu en stratejik bölgesinde, karşılarında halledilecek bunca problem varken, nasıl ateşle oynarlar?

Yakın ve uzak geçmişte de buna benzer üzücü hadiseler maalesef meydana gelmiştir.

Neden?

Önce bir ve bütündük. Sonradan dağıldık. Birbirimizi arkadan vururcasına.. Birinci Dünya Harbi'nde de, Cezayir mes'elesinde de, Filistin ve Kudüs probleminde de aynı dağınıklık sergilendi.

Niçin?

Bunun kime faydası var?

Son yüzyılda ortaya çıkan bu müessif hadiseler, sadece kendi içerisinde değil, dünya sulhunu da sağlaması beklenen İslâm Dünyasını Allah (C.C.) katında mes'ul duruma düşürmüştür.

İslâm ülkeleri arasında dayanışma zarûreti vardır. Zira bu ülkeler stratejik bir bölgede bulunmakta, ekonomik ve coğrafî sebepler, siyasî yaklaşımı zaruri kılmaktadır. Bu hem siyasî hem iktisadî, hem kültürel, hem dinî bir mecburiyettir.

SON ZAMANLARDA ORTAYA ÇIKAN MEMNUNİYET VERİCİ YAKINLAŞMA ÇALIŞMALARI

İslâm ülkeleri arasında son zamanlarda, memnuniyet verici bir yakınlaşma hareketi görülmektedir. Bu bir araya gelme hareketi, iki kategoride mütalâa edilebilir :

A — İslâm Millet ve toplulukları arasında.

B — İslâm Devletleri arasında.

A — İslâm milletleri ve toplulukları arasında görülen yaklaşımlardan bir teşkilâtlanma ve müesseseleşme ifade edenleri şunlardır :

1 — DÜNYA İSLÂM KONGRESİ :

1926'da kuruldu. Önce Mekke'de idi, sonra Karaçi'de, Kıbrıs'ta da toplantılar yaptı.

2 — RABİTAT-ÜL ÂLEM-İL İSLAMÎ İSLAMÎ :

Merkezi Mekke'de bulunmaktadır.

3 — AVRUPA İSLÂM KONSEYİ :

1973 yılında kuruldu. Merkezi Londra da bulunmaktadır.

4 — MÜSLÜMAN GAZETECİLER BİRLİĞİ :

5 — DÜNYA İSLÂM GENÇLİK TEŞKİLATI :

Merkezi Riyad'ta bulunmaktadır.

6 — İSLÂM DAVET TEŞKİLATI :

Merkezi Trablusgarb'ta bulunmaktadır.

B — İSLÂM DEVLETLERİ ARASINDA

GÖRÜLEN BİRLİK HAREKETLERİ :

1 — SADABAD PAKTI :

1937 yılında Türkiye, İran, Afganistan ve Irak arasında imzalandı. Bu bir saldırmazlık paktı idi. 5 yılda bir otomatikman uzayacaktı. Ancak 1942 yılından sonra kendi haline bırakıldı ve işletilemedi.

2 — BAĞDAT PAKTI :

Türkiye ve Irak arasında 1955 yılında imzalanan «karşılıklı işbirliği andlaşması», İngiltere, Pakistan ve İran'ın da katılımıyla genişletildi ve Bağdat'ta toplanan «Başkanlar Konseyi» Bağ-

dat Paktı'nı kurdu. Bu pakt sonradan CENTO (Central Treaty Organization) olarak devam etti. Uzunca süren bir pakt ise de çok etkili olamadı ve dağıldı.

3 — ARAP BİRLİĞİ :

1945 yılında kuruldu. Merkezi Kahire'de idi. «Camu David» hadiseleri sonunda merkezi Kahire'den Tunus'a taşındı. İslâm ülkeleri (özellikle Arap ülkeleri) arasındaki anlaşmazlıklarda önemli faydalar sağlamıştır.

4 — KALKINMA İÇİN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ TEŞKİLÂTI :

Pakistan, İran ve Türkiye arasında kuruldu. Ancak, maalesef, İslâm ülkelerini birbirlerine yaklaştırma konularında önemli hizmetler yaptığı söylenemez.

5 — İSLÂM DIŞIŞLER BAKANLARI KONFERANSI :

Mescid-i Aksa'nın yanması sonucu 1969 yılında Rabat'ta kuruldu. İslâm Devletleri arasında kurulan en önemli ve aktif teşkilât budur. Bir çok müesseseler açmış ve çalışmalarını genişletmiştir.

İSLÂM DÜNYASI BÜTÜNLEŞMEYE MECBURDUR :

Son yıllarda İslâm milletleri ve devletleri

arasında görülen bu yaklaşımlar, memnuniyet vericidir. Ancak yeterlidir demek zordur.

Dünyada yeni dengeler doğuyor. Yeni doğan bu dengenin İslâm bölgeleri ve menfaatları aleyhinde kullanılmasına İslâm ülkeleri karşı çıkmalıdır.

Bu dengelerin kendi toprakları aleyhine, siyasî ve iktisadî menfaatları aleyhine gelişmesi ihtimaline karşı uyanık olunmalıdır

İslâm dünyasının bulunduğu bölge, büyük devletlerin müdahalelerinin çok olduğu, devamlı karışıklıkların çıkarıldığı, problemlerin harman olduğu bir bölgedir. Bu problemler sebebiyle İslâm dünyası bir «ZAAF BÖLGESİ» içerisinde dir. İşbirliği sûretiyle bu problemlerin bir çoğu halledilebilir, zaaf lar giderilebilir.

Kuvvetli bir «İSLÂM BÖLGESİ», dünya sulhu ve istikrarına da yardımcı olacaktır. Bu da, müşterek gayretler; ekonomik, kültürel, askeri ve siyasî işbirliği ile sağlanabilir.

İslâm'ın kadim barış çağrısı da bunu gerektirmektedir.

İSLÂMİYETİN BARIŞ PRENSİPLERİ

İSLÂMİYET FİKİR VE İNANÇ HÜRRİYETİNİ TEMİNAT ALTINA ALMIŞTIR

Fikir ve inanç hürriyeti, hayat hakkı gibi, mülkiyet hakkı gibi insanın insan olarak sahip bulunduğu tabii haklardandır.

İslâmiyet, fikir ve inanç hürriyetini teminat altına almıştır. Bu konudaki âyetlerden bazıları şunlardır.

«Dinde zorlama yoktur.» (55)

«Yâ Muhammed! Sana düşen sadece duyurmaktır. Hesab görmek bize düşer.» (56)

«Yâ Muhammed! Eğer Rabbın dileseydi, yüzündeki insanların hepsi iman ederlerdi. Böyle iken sen, hepsi mü'min olsunlar diye insanları zorlayıp duracak mısın?» (57)

«Mü'minler Rabbımız Allah'tır dediler diye haksız yere yurtlarından çıkarılmışlardır. Allah bazı insanların şerlerini önlemeseydi manastırlar, kiliseler, havralar ve camiler yıkılıp giderlerdi.» (58)

---

55 — Bakara suresi : 256

56 — Ra'd suresi : 40

57 — Yunus suresi : 99

58 — Hac suresi : 40

«Ben sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim ibadet ettiğime kulluk etmezsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dinim bana.»⁽⁵⁹⁾

Şu hadis, İslâmiyette Müslüman olmayanlara ve onların inançlarına gösterilen müsama-hanın bir örneğidir :

«Sizden herhangi biriniz gayrimüslim teb'adan birine zulmederseniz, biliniz ki, ben zulmedilen o kimse tarafında olacağım.»⁽⁶⁰⁾

Bu örneklere bugün bile ulaşılabilmiş değildir. Engizisyon işkenceleri kanlı mezhep kavgaları, 19'uncu yüzyıla kadar Avrupa'nın ufkunu karartmıştır. Kartaca ve Endülüs Emevî Medeniyeti'nden bugün bir ize bile rastlanmaz.

1776 Amerikan, 1789 Fransız İnsan Hakları Beyannameleri, insan haklarını sadece teorik mânâda ele alan adımlardır.

Batı anayasalarına din hürriyeti 1830'dan sonra girebilmiştir.

Fikir ve inanç hürriyetine geniş yer verilen «İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ»nin tarihi 1948'dir.

İslâmiyet ise Kur'ân ve Sünnet'e dayalı uzun tatbikatı içerisinde fikir ve inanç hürriyetinin

---

59 — Kafirûn suresi : 6

60 — Remûzû'l-Ehâdis : Matbaa-ı Kışla-ı Humâyûn,
1275 sh. 395

dokunulmazlığını, beşerî sistemlerden yüzyıllarca önce getirmiştir.

Hicret'in 1'inci yılında Medine'de yapılan muahat ile Yahudilerin hayat ve ibadet hakları teminat altına alınmıştır.

Hız, Peygamber, bütün tatbikatında ayrı din-den insanların inanç ve ibadetlerine müsâma-ha göstermiştir. Hudeybiye Muâhedesinde müş-riklerin ileri sürdükleri şartları anlayışla karşı-lamış; Hayber'in fethinde ganimet olarak ele geçirilen «TEVRAT» nüshalarını sahiplerine iâde etmiş, ibadet edenlere, rahib ve zâhidlere do-kunulmamasını emretmiş, fethedilen topraklar-da yaşayan gayrimüslimleri kendi inanç ve iba-detlerinde serbest bırakmıştır.

Mağlûp milletlerin inanç ve ibadetlerine müsâmaha gösterilmesine en canlı örnekler Ku-düs ve İstanbul'un fethi üzerine yerli halka ta-nınan din hürriyeti olmuştur.

Kudüs'ün fethinden sonra yerli halk âyin ve ibadetlerinde tamamen serbest bırakılmış-lardır.

İstanbul'un fethinden sonra ise yerli Hıris-tiyan halka şu imtiyazlar tanınmıştır :

«1 - Başta Patrik olmak üzere, bütün pisko-pos, papaz ve Sinod Meclisi âzâları her türlü taarruzdan masûmdur. 2 - Patrik, düşmanlarına karşı devletin himayesindedir. 3 - Bütün rûha-

niler her türlü vergiden muaftır. 4 - Ortodoks Kilisesi kendi nizam ve kanunlarına göre idare edilecektir. 5 - Patrikhane'nin Sinod denilen millî ve ruhanî meclisi, kilise ve cemaat bütçelerini tanzim ve idare edecek, piskoposların kararlarına karşı temyiz mahkemesi vazifesini ifa edecektir. 6 - Nikâh, defin, vasiyet ve miras muameleleri kilise kanunlarına göre Patrikhane tarafından ifa edilecektir. 7 - Kilise Hıristiyan cemaat arasında ortaya çıkacak hırsızlık, gasp, dolandırıcılık gibi suçları da yargılayacak, bu gibi suçlulara ancak kilisenin tayin ettiği müeyyideler uygulanabilecektir. 8 - Ayinler bütün şehir ve köylerde eskiden olduğu gibi alenen ve môtad merasimle tes'id edilecektir. 9 - Hiçbir

kiliseye dokunulmayacaktır. 10 - Hıristiyan halk makuş bir cizye ve haraç vergisi dışında hiçbir mükellefiyetle yükümlü olmayacaklardır. (61)

İslâmiyetin fikir ve inançlara tanıdığı bu geniş msamaha, Batılı yazarlar tarafından da itiraf edilmiştir.

Buna dair bazı örnekler şunlardır :

«Muhammed, kumandanlarını rahibeleri öldürmekten men etti. Zira onlar, dua eden insanlardı. Ömer Kudüs' aldığı zaman Hıristiyanlara hiçbir fenalık yapmadı. Haçlılar Kudüs'e hkim oldukları zaman ise, bütün Müslümanları katlettiler. Yahudileri ateşte yaktılar.» (62)

Hıristiyan milletler dn müsamahayı müslümanlardan öğrenmişlerdir. (63)

«Kur'an'ın yayılmasında kuvvetin hiçbir tesiri olmamıştır. Zira Müslümanlar mağlûp milletleri dinlerinde serbest bırakmışlardır. Eğer Hıristiyan milletler İslmiyeti kabul etmişlerse bunun sebebi Müslümanların kendilerine karşı,

---

61 — Fatih'in Derun Tarihi, Nezih Araz, İnkılap Kitabevi, ilgili bölüm

62 — İslâmiyetin Manevi ve Kültürel Deđerleri, Haydar Bammad, Tercüme : Bahadır DÜLGER, Ankara 1963 sh. 48

63 — A.g.e. sh. 48

eski hükümdarlarından daha âdil ve müsamahalı davranmalarıdır.» (64)

Fikir ve inanç hürriyeti, insanın doğuştan sahip olduğu tabii haklardandır. İslâmiyet bu hakları beşerî sistemlerden çok önce teminat altına almıştır. Gayrimüslimlere tanınan fikir ve inanç hürriyetine dair haklar Kur'an'da, Sünnette, yazılı metinlerde, uygulamalarda, talimatlarda ve pratik hayatın her safhasında yer almıştır.

İslâmiyet böylece, fikir ve inanç konularında «Barış» ı hedef almıştır..

İSLÂMİYET, İŞ BARIŞINI HEDEF ALMIŞTIR.

Cemiyet içerisinde mevcut çeşitli meslekler, toplum yapısında vazgeçilmez dengelerdir. Emek olmasa sermaye, sermaye olmasa emek olmazdı.

«Plüralist» toplum yapısı çeşitli meslek ve zümreleri birbirine bağlı ve muhtaç kılmıştır.

«İşçi - İşveren» münasebetleri de bu içtimâî kaideden koparılamaz. İşçi - işverene, işveren - işçiye muhtaçtır. İlâhî ve beşerî bütün iktisat sistemlerinde işçi - işveren münasebetleri kurallara bağlanmıştır.

«İşveren» ve «işçi» nin hukukunu hakkaniyetli çözümlere bağlayabilen sistemler sıhhatli

yapılar oluşturmuşlar, bu dengeyi kuramayan sistemler ise içtimâî kavgaların kaynağı olmuştur.

Servet biriktirmek için herşeyi meşru sayan, çalışanların haklarını vermekte cimri davranan klasik kapitalizm, iş hayatında yüzyıllardır devam eden reaksiyonların sebebidir. Kollektivist rejimler, bu reaksiyon ve tepkilerin sonucudur. Tarihte görülen toplu işçi isyanlarının ve bâli, «**katı kapilalizm**» in boynundadır.

Çalışanın meşru hakkını vermeyen bu anlayışın tepkisi olarak, mülkiyet hakkının, çalışma hatta düşünce ve kanaat hürriyetinin bulunmadığı «**kollektivist**» sistemler ortaya çıkmıştır. En yumuşağından en katısına kadar sosyalizmin bütün çeşitleri bu ifrat - tefrit fasit dairesinin acı meyvesidir.

İslâmiyet, insan fitratına en uygun sistem olarak işçi - işveren hukukunu tam bir dengede tutmuş, iki tarafın hakkını da tanıyan, birini diğerine tercih etmeyen hükümler getirmiştir.

İslâmiyette sermaye - emek uzlaşması ve dengeli bir kalkınma hedef alınmıştır.

Adil iş, adil ücret, adil mükellefiyet, İslâm iktisadında önemli prensiplerdir. Bu suretle işçi ve işverenin baskı grupları oluşturması önlenmiş içtimâî barışın sağlanması hedef alınmıştır.

İşverenin yükümlülüğü, işçiye ancak gücü-

nün yeteceği işi yüklemek, ona zulmetmemek, ücretini tam ve zamanında ödemektir. Bu konuda İslâm Peygamberi şöyle buyurmuştur :

«Sizden birinin kardeşi onun elinin altında bulunursa, ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin, ona takatının üstünde yük yüklemesin.» (65)

İşçinin hakettiği verilmeden kazanılan şey «haksız kazanç»tır. İslâmiyet haksız kazancı kesinlikle yasaklamıştır. «İşçinin ücretini tere kurumadan veriniz» hadisi bunu belirtmektedir. (66)

«Şüphesiz Allah, zayıfların hakkını vermeyen bir milleti yüceltmez» (67)

«Zayıfa yardım etmek en üstün sadakadır» (68)

«Mazluma yardımcı olmak, Müslümanın şiarıdır» (69)

«Maiyeti altındakilerin hak ve nafakalarını kısmak, bir kimseye günah olarak yeter» (70)

---

65 — Buharî Mısır, Bolak Matbaası, 1311 Kitabû'l İman C. 1, sh. 15

66 — İbn - Mace : Camiu's - Sađir; Matbaa-i Hayriyye : 1321, C. 1, sh. 38

67 — Ramüzü'l - Ehâdis, aynı baskı sh. 91

68 — Camiu's - Sađir : aynı baskı cild 1, sh. 41

69 — Camiu's - Sađir, aynı baskı, cilt 1 Sh. 20 - 25

70 — Camiu's - Sađir, aynı baskı, cild 2. sh. 75

İşçinin yükümlülüğü, işine ve işverene karşı dürüst davranmaktır. İşine dikkat ve ihtimam göstermek dürüst işçinin görevidir.

«Allah, çalışanın işini düzgün ve güzel yapmasını sever.» (71)

«En iyi kazanç , işini titizlikle yapan ve işverene karşı saygılı olan işçinin kazancıdır.»

Hak arama veya başka sebeplerle işyerine işverene zarar verilmesi kesinlikle yasaktır. Nitekim bir hadiste «İşverenin ve Allah'ın hakkına riayet eden işçinin mükâfatının iki kat verileceği» belirtilmiştir.» (72)

«Herkes hakkını vermek ve başkasına ait olana saldırmamak» prensibi, Hz. Peygamber'in ortaya koyduğu önemli bir prensiptir.

Yukarıda belirtilenler, İslâmiyetin «iş barışı»nı hedef aldığını göstermektedir.

Bir toplumda «işçi» de, «işveren» de lüzumlu unsurlardır. Emek sermayenin, sermaye emeğin tamamlayıcısıdır. «Emek - sermaye barışı», karşılıklı hukuka saygı ile sağlanabilir.

İşçinin işveren, işverenin işçi üzerinde baskı grupları oluşturması, karşılıklı yeni baskı metotları geliştirir. Bu ise, kozların kâh birine,

---

71 — Camiu's - Sağır : aynı baskı : cilt 2, sh. 205

72 — Buharî, aynı baskı Kitabü'l ilim : cild 1, sh. 31

kâh öbürüne intikal ettiği bir «fasit daire» oluşturur.

İş barışını sağlayamayan ülkelerde görülen budur.

İslâmiyette karşılıklı hukuka riayet esastır. İşçi işverenin kolu - kanadı; işveren işçinin hâmisidir. İki taraf da birbirine lüzumlu, iki taraf da birbirinin tamamlayıcısıdır. İki tarafın da birbirlerini kollamaları kesin emirdir.

Zira İslâmiyet işçinin de, işverenin de haklarını teminat altına almakla iş barışını hedef almıştır.

İSLÂMİYET, SOSYAL ADALETİ VE SOSYAL BARIŞI TEMİNAT ALTINA ALMIŞTIR :

Toplumda «Sosyal Adalet»in gerçekleştirilmesi beşerî ve ilâhî iktisat sistemlerinin hedefidir.

Beşerî sistemlerin «klâsik Haklar» arasında çoğunlukla yer vermedikleri, ancak çağdaş iktisat sistemlerinde «Sosyal Haklar» arasında yer verilebilen «İçtimaî Adalet» asıl teminatını İslâmiyette bulmuştur.

Gerçekten İslâmiyet sosyal adalet konusunda çağdaş iktisatçıları hayrete düşürecek sentez tedbirler getirmiştir.

İslâmiyet'te «Mülkiyet Hakkı» vardır ve korunan önemli temel haklardandır. Fakat bu hak için kaynakta ve tasarrufta «Meşrûiyet» sınırı getirilmiştir.

Bu şu demektir :

Meşrû yollardan kazanılan mülkiyet, meşrû yollardan tasarruf edilmek şartıyla kutsaldır ve korunmuştur. Meşrûiyet şartına uymak kaydıyla mülkiyet için herhangi bir üst sınır da getirilmemiştir.

Kazandığına sahip olmak, insan fıtratının değişmez ve ortak özelliğidir. Kazandıkları üzerinde tasarruf hürriyeti bulunmayan insan çalışma arzusunu yitirir. Kollektivist sistemler (Bilimsel Sosyalizm ve Komünizm)in yanlışı buradadır.

Mal biriktirmek için her türlü vasıtayı meşrû sayan sistemlerde de toplumun bir kesimi diğer kesimlerini her zaman istismar etmiştir. Alın terinin istismarı; karaborsa ve «Meşrûiyet sınırı bulunmayan» mülkiyet anlayışı, insanlığa çok pahalıya mal olmuştur. Klâsik Kapitalizm'in hatası da buradadır.

İslâmiyet'in iktisâdî sistemi bu ifrat ve tefritten uzak, ekonomide iki ucu temsil eden kollektivist ve kapitalist sistemlerin hatalarını bertaraf eden ve insan yaratılışına uygun yanlarını

nefsine cem eden «Nev'i şahsına münhasır» bir sistemdir. Ne ondan, ne öbüründen etkilenmiş, ancak her iki anlayışın olumlu bir sentezini temsil etmiştir.

İslâmiyet'te tabiat kaynakları gerçekte Allah'ın mülküdür. Bu kaynaklardan toplumun âdil istifadesi esastır. Tek-teke fertler, mülkiyetlerine konu olan «Şey»i toplumun aleyhine kullanamazlar.

Tabii üretim kaynakları ve edinilen servet üzerinde toplumun, Allah'ın hükmettiği hakları vardır. Zekât, fitre, fidiye, keffâret.. edinilen para ve mallar üzerindeki bu hakkın topluma iadesidir.

İslâmiyet iktisâdî alandaki bütün emir ve yasaklarında malın zenginden fakire intikali prensibini getirmiştir. Bunu yaparken, zenginin kendiliğinden fakirin elinden tutması gibi bir espriyi de öngörmüştür. Fakir, hasta ve muhtaç kişiler en yakın akraba ve komşudan başlayarak bütün toplumun teminatı altındadırlar. Bu sebepledir ki, Müslüman toplumda hiç kimse, sahipsiz, aç ve açık kalmaz. İlâcını alamayan hastadan, geçimini sağlayamayan yaşlı, sakat ve işsizden, en yakından başlayarak çevre-çevre bütün cemiyyet sorumludur. Bu, aidatsız, ücretsiz, toplu sigorta demektir.

İslâmiyet imkânı olmayanları, bir taraftan imkânı olanların gönüllü fedakârlıklarına emanet ederken diğer taraftan devlete de ciddi görevler vermiştir.

İçtimâî adalet, zenginin insafına bırakılmamıştır. Devlet teb'asının durumunu yakından denetlemek ve millî servetin âdil dağılımı için kesin tedbirler almak zorundadır. Bu gerekçe ile ki, toplumun ortak ihtiyaçları konusunda devlete kesin müdahale yetkisi verilmiştir. Devlet, toplumu bazı istismarcı ve kötü niyetli açık-gözlerin istismarlarından korumak zorundadır.

«Hür Teşebbüs» vardır. Ancak hür teşebbüs devletin ciddi denetimi altındadır. Hür teşebbüsün ej atmadığı zarurî hizmet alanlarında ise, devlet, birtakım desteklerle hür teşebbüsü bu alanlara sevk etmek veya bizzat bu hizmetleri yürütmek durumundadır.

Devletin «Aşırı fakirliğin önlenmesi» «Toplumun zarurî menfaatlarının korunması» konularındaki yetkisi o kadar kesindir ki, getireceği meşru tedbirlerle «Servet Tevâzünü» ne bile gidebilir. «Nevâib», «Avâriz» gibi vergileme metodlarıyla bu konularda devlete geniş bir hareket alanı tanınmıştır. «Tâ ki mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir devlet olmasın!..» Ayeti bunu âmirdir.

Bu anlayış iledir ki, Hz. Ömer müslim-gayr-ı müslim farkı gözetmeksizin hastalara, güçsüzlere, yeni doğan çocuklara hazineden maaş bağlatmış, teb'anın her kesimi için devlet himayesi getirmiştir.

Kurdun ısırdığı koyundan devletin kendini sorumlu sayması anlayışı, İslâmiyette sosyal âdâletin gerçek teminatı olmuştur.

Bütün bunları, İslâmiyetin sosyal adalet ve içtimâî barışı hedef aldığını gösteren örneklerdir.

KADIN, HÜRRİYETİNİ İLK DEFA İSLÂMİYET'TE BULMUŞTUR.

İslâmiyet'ten önceki cemiyetlerde kadın daima horlanmış, ona aşağı bir mahlûk gibi bakılmıştır.

«Eski Yunan»da «Kadın, şeytanın amelin-den meydana gelmiş âdi bir varlıktır.»

«Eski Çin»de «kadın insan sayılmaz» ona ad bile takılmaz, 1, 2, 3 diye rakamlarla çağırılırlardı.

«Eski Roma»da «kadın, haysiyeti olmayan, necis bir yaratıktır»

«Eski Hind» anlayışına göre «vebâ, ölüm, yılan, zehir, ateş ve cehennem, kadından daha hayırlıdır.»

Onbirinci yüzyıla kadar «İngiltere»de kocalar karılarını satabilirlerdir. Kadın murdar bir mahlûk sayıldığından «İncil»e el sürmesi yasaktı. Vatandaş olarak bile kabul edilmezler, onlara mülkiyet hakkı tanınmazdı.

«Eski Fransa»da kadının insandan sayılıp sayılmayacağı uzun yüzyıllar tartışılmış, sonunda «kadının da insan olduğuna, ancak onun erkeğe hizmet için yaratıldığına» karar verilmişti. Kadının çocuklar ve delilerle aynı kefeye konulması anlayışı Fransa'da son yüzyıllara kadar devam etmiştir.

«Yahudi Hukuku»nda «kadın insanı aldatıp kötülüğe sevkettiğinden mel'un bir varlıktır.»

«Hıristiyan Hukuku»nda «kadın şeytanın karpısı, İblis'in silâhı, fitnenin en büyük sebebidir.»

İSLÂMİYET'LE GELEN ANLAYIŞ

İlk defa İslâmiyet'tir ki, kadına «İNSAN» olarak değer vermiş, ona «mülkiyet», «miras», «eşitlik», «Öğrenme» hakkı tanımıştır.

İslâmiyet'in getirdiği tabii haklardan faydalanma «kadın-erkek ayırımı» yapılmamıştır.

Dini açıdan «mükellefiyet» ve «sorumluluk» ta, dünyevi açıdan suç işleme; suç ve saldırılara karşı korunmada tam bir eşitlik getirilmiştir.

İslâmiyet'te kadın artık utanılacak bir yaratık değil. «Eşref-i Mahlûkât» olmaya namzet bir

varlıktır. Nitekim kutlu tebliğe ilk inanan da Allah yolunda canını fedâ eden ilk Müslüman şehid de kadındır.

Cenâb-ı Hakk'ın kız çocuğu istemeyenleri ikazı ne kadar kesindir,

«— Onlardan birine bir kızı doğduğu müjdelendiğinde üzülr ve yüzü simsiyah kesilir. Bak, hükmedegeldikleri bu şey ne kötüdür!» (73)

Ulu Peygamber'in «Kim iki kız çocuğunu erginliğe erişinceye kadar besleyip büyütürse, kıyamet gününde ikimiz onunla beraber olacağız» müjdesi de, İslâmiyet'te kadına verilen önemin bir belgesidir. (74)

Kur'ân-ı Kerîm'de iki büyük sôreye «Mer-yem» ve «en-Nisâ» adları verilmesi bunun isbatıdır.

İslâmiyet'te kadın «anne»dir. «Cennet onun ayakları altında», onun rızâsındadır.

«Beşiği sallayan el, dünyaya hükmeder». V. Hügo'nun «Kadın zayıftır ama anne kuvvetlidir» sözü bunu destekler.

«Anne, insanlar içerisinde ihsan ve ikrama en lâyıktır» (75)

---

73 — Kuran-ı Kerîm : En Nahl : 58 - 59

74 — Tâcû'l - Usûl, Cild 5, sh. 7

75 — Tacû'l - Usûl, Cild 5, sh. 4

İslâmiyet'te kadın «eş»tir. Zorluklara göğüs geren, sıkıntıları gideren, karanlıkları ağartan güneştir.

Kadın, yuvanın temel direğidir. «Mü'min erkekler ve kadınlar (aile içerisinde) birbirlerinin velileridirler.» (76)

«Erkeklerin kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır.» (77) Bu haklar karşılıklı sevgi, saygı ve birbirlerinin haklarına riayettir.

«Kocasını kendisinden razı olduğu halde ölen her kadın Cennet'tedir» (78)

«Sırçalar (kadar ince ve nazik olan kadınlar) a (ihtimam ve) dikkat gösteriniz!» hadîsi ne kadar mânidârdır!.. (79)

Peygamberimiz, Vedâ Hutbesi'nde bütün insanlara şu vasiyeti bırakmıştır :

«Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tasviye ederim. Siz kadınları Allah'ın emaneti olarak aldınız. Onlara namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helâl edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde haklarınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır.» (80)

---

76 — K. Kerim, El - Tevbe : 71

77 — K. Kerim, El - Bakara : 228

78 — Tacû'l - Usûl : Cild 2, sh. 314

79 — Tacû'l - Usûl : Cild 2, sh. 314

80 — Bak. Vedâ Hutbesi.

İşte bu inkılâptır ki, kadın istenildiği gibi tasarruf edilen, lânetlenen bir meta' olmaktan kurtarılmış : «anne» olmuş kutsallaşmış : «eş» olmuş, eşitlik ve değer kazanmıştır.

İslâmiyet'in 14 asır önce «kadın hakları» konusunda getirdiği gerçek değer, beşerî sistemlerin hâlâ ulaşamadıkları bir yüce seviyedir.

Avrupalı bilginler bunu itiraf etmişlerdir :

«İslâmiyet'in kadın hakları konusunda yaptığı önemli değişiklikleri hiçbir kanun vâzı yapamamıştır.»

«Kadınların tâbi oldukları esareti kaldıran ve onların mahrum bırakıldıkları kanunî hakları ilk defa veren İslâmiyet'tir.»

«Kur'ân ahkâmı kadın hakları konusunda şimdiki Avrupa kanunlarının getirdiği şartlardan daha müsait şartlar getirmiştir.»

Bu tesbit ve itiraflar da gösteriyor ki, kadın hakları gerçek teminatını İslâmiyet'te bulmuştur.

S O N U Ç :

Dünyamız kesin bir sulha muhtaçtır.

Kaabil'in, kardeşi Haabil'i nefsi mülâhazalarla öldürmesinden sonra dünya sulhu, bütün insanlığı kuşatıcı bir barış bütünlüğüne kavuşamadı.

Pön savaşlarında, Haçlı seferlerinde, Birinci ve İkinci Dünya Harpleri boğazlaşmalarında, Hiroşima ve Nagazaki çılgınlıklarında dünya sulhu, hunharca hançerlendi.

Dünyada mevcut ekonomik dengesizlik; aç- larla toklar arasında sayı ve imkân farkının art- ması; Filistin'de, Eritre'de Afganistan'da, Kam- boçya'da emniyet ve hürriyet içerisinde yaşa- ması icabeden insanların hürriyetlerinden mah- rum bırakılmaları; Kutsal Kudüs'ün, müslüman- larla alay edercesine İsrail'e başkent yapılması vâkıaları, dünyayı bir Üçüncü Dünya Harbi tehli- kesine mi sürüklemektedir?

Müslümanlık, sulhu öngörmektedir. Pey- gamberimiz Efendimiz Veda Hutbesinde buyur- dukları; Hicretin ikinci yılında ortaya koydukları yazılı vesikada belirtilenler, İslâmiyet'in barışa verdiği önemi vurgulamaktadır. İnsanlık huzur istiyorsa, barış istiyorsa, İslâmiyetin «EMN» prensiplerini kucaklamalıdır. Mekke Fethinden sonra müşriklere uzatılan barış eline insanlık bugün de muhtaçtır. Hudeybiye Musalahasında, Mekke'li müşriklerin anlayışsızlıktaki ilerilikle- rine karşı Peygamberimiz tarafından gösterilen Peygamberâne mûsamaha bugün de aranmakta- dır.

Müslüman kendisi ile, çevresi ile, topyekûn insanlık ile ve yaradanı ile barış halinde olan kişidir. İnsanlık buna muhtaçtır. Dünya buna muhtaçtır. Kendi aralarında müslümanlar da bu- na muhtaçtır.

Geçmişte akıtılan kanlar yeniden akıtılma- yacaksa, başka bir çıkar yol da yoktur.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

Sayfa

- Hıf'ül Füdöl'den İnsan Hakları
Evrensel Beyannamesine 7

TARİH BOYUNCA SULH SARAYINA YAPILAN SALDIRILAR

- Haabil - Kaabil Kavgası 12
— Kartaca İmha Edilmelidir 14
— Bir Peygamberin Çarmıha
Gerilmek İstenmesi 18
— Kâbe'yi Yıkmaya Azmeden Cüret ... 20
— Son Peygambere Kalkan El 22
— Balkan ve Cihan Harpleri 25
— ..Ve Sonrası 26
— 1986 Barış Yılı 28
— Birleşmiş Milletler Ne Yapar? 30

DÜNYA BARIŞINA YAPILAN SALDIRILARIN FATURASI

- İnsanlık Açlığa mı Gidiyor? 32
— «İnsan için çalışmasından başka bir
kazanç yoktur» 35
— İlâhi nizama uymamanın sonucu ... 37
— Üçüncü Dünya Harbi kıvılcımına
körük çekenler 42

İSLÂM'IN BARIŞ ÇAĞRISI

- İslâmiyet Barış Dinidir 44
- Müslümanlıkta savaş niçin yapılır? 46
- Savaş hali de insânî ilişkilere engel değildir 51
- Barışı prensip edinen Peygamber 52

SULH YARIŞINDA İSLÂM DÜNYASI

- Yakınlaşma çalışmaları 66
- İslâm Dünyası bütünleşmeye mecburdur 68

İSLÂMİYETİN BARIŞ PRENSİPLERİ

- Fikir ve inanç Hürriyeti 70
- İş Barışı 75
- Sosyal Adalet ve Sosyal Barış 79
- Kadın Hürriyeti 83
- S O N U Ç 87

MERVE Yayınları İftiharla Sunar

Hamdi MERT'in Kaleminden
TÜRK . İSLÂM BÜYÜKLERİ

Yakında Çıkıyor
Bekleyiniz!..

NOTLAR:

Mekke'de bir evde toplanan uluların faziletli ahidlerinden bir «Asr-ı Saadet» doğmuştu : Güçsüzün, yoksulun, yetimin, dulun, mazlumun devletin teminatı altında olduğu.. Kurdun ısırığı koyunun hesabının devletten sorulduğu.. Hizmetçinin, efendi ile aynı sofraya oturduğu.. Çalıştırılana gerçek hakettiğinin verildiği Hazinesinin kilitsiz, nöbetçisiz muhafaza edildiği..

1789 Demeci neyi getirdi? Toplu cihan boğazlaşmalarını, Hiroşima'yı..

1948 Beyannamesinin getirecekleri ise, getirdiklerinden belli.

İnsanlık geriliyor : Silah yapımında değil, insanlıkta!..

Fiati : 400 TL.